

Hirvenmetsästyksen sosiaalinen hyvinvointivaikutus

Metsästäjien subjektiivinen näkemys terveyttä edistävästä näkökulmasta

Foto: Bodman, G.

Nimike: Hirvenmetsästyksen sosiaalinen hyvinvointivaikutus – Metsästäjien subjektiivinen näkemys terveyttä edistävästä näkökulmasta

Tekijä: Ghita Bodman

Julkaisuvuosi: 2019

Tiivistelmä

Joitakin satoja vuosia sitten metsästys oli tapa pysyä hengissä, kun se tänään on enemmän vapaa-ajan toimintaa (Riista, 2019). Suomessa oli vuonna 2018 noin 303 000 metsästäjää (Riista, 2019). Se on noin 5,5 prosenttia Suomen väestöstä (Tilastokeskus, 2019). Tämän raportin tarkoituksena on ollut tutkia, mitä metsästys, lähinnä hirvenmetsästys, on merkinnyt metsästäjille Suomessa. Hankkeen aikana kiinnostuksen kohteena on ollut seuraava kysymykset: Mikä on hirvenmetsästyksen sosiaalinen hyvinvointivaikutus metsästäjien keskuudessa? Kiinnostus tähän kysymykseen perustuu siihen, että on metsästysalueita, joilla hirviä ei ole voitu metsästää pariin vuoteen hirvikannan epätasapainon vuoksi. Kysymyksiin on vastattu syvähaastattelujen avulla. Tarkoituksena oli saada esiin metsästäjien subjektiivinen näkemys hirvenmetsästyksen merkityksestä metsästäjien hyvinvoinnille terveyden edistämisen kannalta (Antonovsky, 1987).

Hankkeeseen osallistuneiden metsästäjien syy metsästämiseen on sama. Yhteinen ydin on, ettei metsästys ole vain ampumista, vaan metsästys on enemmänkin kokoomanimi yhdessäololle ja hyvinvoinnille. Se on tärkeä harrastus joukolla ihmisiä, jotka kokoontuvat leirinuotion ympärille eri tilanteissa ympäri vuoden, mutta kohokohtana on syksy. Se on joukko, joka on samalla aaltopituudella, puhuu samaa kieltä ja omaa samat arvot, vaikka tausta, koulutus ja työ ovatkin erilaiset.

Metsästys on monille elämäntapa, joka kuuluu vanhaa ja tärkeään perinteeseen. Vuoden kohokohdan aikana kaikki kokoontuvat. Se on perinne, joka kokoaa yhteen isovanhemmat, lapset ja lapsenlapset sekä ystävät. Ne, jotka eivät enää asu paikkakunnalla, palaavat kotiseudulle lapsuuden maisemiin metsästäämään suvun ja ystävien kanssa. Kylässä metsästysseura voi olla ainoa ja tärkein yhdistys. Metsästys on tärkeä yhteisöllinen tekijä.

Metsästyksen sosiaalinen yhteisö muodostuu ihmisistä, joilla on samat harrastukset ja jotka ovat samanhenkisiä ja tekevät jotain yhdessä. Sen ansiosta he kuuluvat yhteisöön ja tuntevat yhteenkuuluvuutta. He kokevat, että on helpompi metsästää, kun tuntee jonkun, ja se myös luo rauhallisemman tunnelman, kun ollaan pienessä seurueessa tuttujen kesken. Vanhemmille tämä voi olla ainoa sosiaalinen yhteisö, johon he kuuluvat. Sosiaalinen yhdessäolo kiertyy metsästyksen ympärille. Metsästäjät istuvat leirinuotiolla, paistavat makkaraa ja keskustelevat, mikä helpottaa arkielämää. Silloinkin kun autetaan tuomaan saalista metsästä ja jaetaan lihat, syntyy sosiaalista vuorovaikutusta. Yhteenkuuluvuus ei ole missään muussa ryhmässä samanlainen kuin metsästyseurueessa.

Metsästys ei ole vain ampumista tai saaliin saamista. Se on paljon enemmän, kuten esimerkiksi utuisen aamun kokeminen tai kaikki muu, mitä luonnossa nähdään ja tilaisuudet, joissa syntyy hyvä tunnelma, koetaan myös hyviksi. Saalis on vain sivutuote, mutta se on myös eettisempää ruokaa. Eläimet ovat eläneet hyvän elämän luonnossa, ja ne lopetetaan kunnioittavasti, ja lisäksi metsästäjät tietävät, mitä syövät. Oikeaoppinen metsästäjä haluaa hyvää luonnolle, ja hänelle on tärkeää nähdä, että riista voi hyvin. Metsästäjät ylläpitävät luonnon tasapainoa ja tekevät työtä, jotta voivat itse hyvin ja jotta riista voi hyvin. Koirien kanssa metsästämistä he pitävät reilumpana

pelinä. Hirvet saavat reilumman mahdollisuuden, kun lähdetään samalta viivalta. Se, mitä ammutaan, eli riistanhoito, on metsästäjien vastuulla.

Metsästys on enemmän. Yksi tärkeimmistä tekijöistä on, että saa olla luonnossa. Siellä on paljon nähtävää mutta ei ärsyttäviä asioita. Luonto antaa rauhan henkireikänä, joka rauhoittava ja rentouttava. Se koetaan arjen vastapainona ja paikkana, jossa voi levätä. Luonto on rauhoittava paikka, ja itsestään voi huolehtia menemällä metsään. Samalla säästää yhteiskunnan rahoja, koska se auttaa jaksamaan paremmin arjessa, metsästäjät väittävät. Metsässä hermot lepäävät, verenpaine laskee ja ajatukset nollautuvat. Metsästys koetaan tärkeäksi harrastukseksi, joka edistää hyvinvointia. Hirvenmetsästyskulttuuri on terveyttä edistävä. Metsästyskavereiden kanssa koetun yhteisöllisyyden lisäksi koetaan yhteistyö koiran kanssa hyvinvointitekijäksi. Metsästäjistä myös liikkuminen yksin metsässä on terveyttä edistävää. Silloin on aikaa keskittyä, miettiä ja työstää ajatuksia. Metsästys on myös syy lähteä metsään. Silloin kun ei näy riistaa, kerätään sieniä tai poimitaan marjoja. Metsästys on hyvinvointia antava elämäntapa.

Metsästäjien viesti on, että hirvenmetsästys on kokonaisuus, jossa muu kuin ampuminen on tärkeintä. Metsästys on tärkeää, väestöä yhdistävää toimintaa haja-asutusalueella. Se on tapa olla yhdessä. On hyvä, että tutkitaan, mitä metsästys todella merkitsee maaseudulla asuville. Metsästys on vielä tärkeämpää niille, jotka eivät asu enää kotiseudullaan. Metsästys säästää myös terveydenhuollon maksuja, koska se on elämäntyyli, joka vaikuttaa elämänlaatuun, metsästäjät toteavat. Metsästys lisää hyvinvointia.

Metsästäjät katsovat, että tarvitaan lisää informaatiota. Metsästys ei ole vain sitä, että mennään metsään tappamaan. Ampuminen ei ole tärkeintä. Tärkeintä on se kaikki muu, mikä kuuluu metsästyksen. Se on luonnonsuojelua. Metsästys on luonnollinen asia, joka kunnioittaa riistaa. Metsästäjien ääni ei kuulu yhtä hyvin kuin metsästystä vastustavien. Tarvitaan lisää myönteistä informaatiota siitä, mitä metsästys on. Muiden pitää saada tietää, miten paljon aikaa metsästäjät käyttävät metsästyksen. Metsästyskoiran kouluttamiseen kuluu paljon aikaa.

Metsästäjät miettivät, mitä tapahtuisi, ellei metsästäjiä olisi. He toivovat, että heitä kunnioitettaisiin enemmän eikä vain syytettäisi. He poistavat ylimääräisiä yksilöitä ja tekevät parhaansa kannan säätelämiseksi. Yksi metsästäjistä antoi esimerkin: otetaan autot pois tieltä, niin ei tapahdu onnettomuuksia. Metsästäjät kehottavat lähtemään mukaan katsomaan, mitä oikeasti tapahtuu ja miten tärkeää metsästys on heille. He eivät metsästä ainoastaan lihan vuoksi, vaan kyse on yhteisöllisyydestä ja leirinuotiosta, jolla metsästäjät voivat istua tunteja hirvenmetsästyksen aikana ja sen jälkeen.

Metsästäjät toivovat metsästyksen jatkuvan, koska hirvenmetsästys on heille tärkeä asia elämässä. He haluavat, että heidän lapsensa voivat jatkaa perinnettä eteenpäin. Raha ei tuo hyvinvointia vaan yhteisöllisyys ja perinteet. Jos siirrytään kaupalliseen metsästyksen, romutetaan koko yhdistystoiminta. Sosiaalinen yhteisö katoaa, samoin henkinen hyvinvointi ja monien henkireikä. Hirvenmetsästys on syy, jonka vuoksi metsästäjät menevät metsään rentoutumaan. Se on sosiaalinen tapahtuma, joka vaikuttaa hyvinvointiin.

Tutkimukseen osallistuvat metsästäjät on jaettu neljään alueeseen. Alueet ovat eteläinen, itäinen, pohjoinen ja läntinen Suomi. Vaikka metsästyksen ydin on sama metsästäjille kaikilla neljällä alueella, on heidän välillään silti joitakin eroja. Eroja on käsitelty lyhyesti seuraavassa.

Eteläisessä Suomessa on sekalainen joukko metsästäjiä, jotka haluavat äänensä paremmin kuuluviin. Itäisessä Suomessa arvostetaan metsästäjien juuria, perinteitä ja metsästyksen liittyvää kulttuuria. Pohjoisessa Suomessa on keskeistä eettisyys ja esi-isien maiden kunnioitus. Metsästysseurue koostuu lähinnä suvusta, perheestä ja ystävistä. Läntisessä Suomessa puhutaan enemmän säännöistä ja siitä, että ryhmät ovat suurempia, jolloin sosiaalinen puoli on merkittävä ja se kutistuu susien vuoksi.

Yhteensä 75 henkeä on ilmaissut kiinnostuksensa tutkimukseen osallistumiseen, ja näistä 28:a metsästäjää on haastateltu. Tämä kiinnostus viittaa siihen, että metsästyksellä vaikuttaa merkittävästi metsästäjien hyvinvointiin. Tiivistäen voidaan haastattelujen perusteella sanoa, että metsästyksellä on edelleen selviytymiskeino mutta vapaa-ajan toiminnan muodossa. Metsästyksellä on tapa rentoutua arkisista rutiineista (Kaplan & Kaplan, 1989) ja ladata uutta energiaa arjessa jaksamiseen (Ulrich, 1983). Haastattelut ovat myös osaltaan antaneet metsästäjille äänen, sillä he toivovat viranomaisilta suurempaa luottamusta tekemälleen työlle.

Sisällys

1. JOHDANTO	6
1.1 Tausta ja tarkoitus	6
1.2 Jäsentely	6
2. METODI JA TOTEUTUS	7
3. TULOKSET	9
3.1 Neljä aluetta	10
3.2 Materiaalin teemat	13
3.3. Alueittain vaihtelevat teemat	33
3.4 Lainauksia yhteydenottokirjeistä	36
3.5 Yhteenveto	38
4. PÄÄTELMÄT	43
LÄHDELUETTELO	45

1. JOHDANTO

1.1 Tausta ja tarkoitus

Hirvenmetsästyksen sosiaalinen hyvinvointivaikutus -hankkeen on rahoittanut Metsämiehen Säätiö.

Hankkeen aikataulun mukaan kevättalven 2018 aikana markkinoidaan projektia Jägaren/Metsästäjän ja OmaRiistan kautta, jotta saadaan sitä kautta vastaajia. Materiaalin analysointi tehdään jälkikäteen kvalitatiivisena sisältöanalyysinä sekä päätetään, tarvitaanko lisää kertomuksia eri alueilta. Tutkimuksen tulokset koostetaan raportiksi vuoden 2018 aikana, ja tutkimuksen tulokset voivat muodostaa pohjan kvantitatiivisilla menetelmillä tehtäville jatkotutkimuksille.

Suunnitelmana oli koota yksi vastaajaryhmä Itä-Suomesta, Pohjois-Karjalasta. Eli siis niiltä metsästysalueilta, joilla hirvenmetsästystä ei ole voitu harrastaa hirvikannan epätasapainon vuoksi (Ilomantsi, Nurmes, Lieksa). Toista ryhmää haettiin Pohjois-Suomesta (Kittilä, Savukoski jne.). Kolmas ryhmä on Rannikko-Pohjanmaalta ja Pohjanmaalta ja neljäs ja viimeinen Etelä-Suomesta (Uusimaa, Varsinais-Suomi).

Tarkoituksena oli saada näkyviin metsästäjien subjektiivinen näkemys hirvenmetsästyksen hyvinvointivaikutuksesta metsästäjille terveyden edistämisen kannalta viitaten salutogeeniseen teoriaan (Antonovsky, 1987). Salutogeeninen teoria keskittyy terveyden alkuperään ja niin kutsuttuihin riskitekijöihin.

1.2 Jäsentely

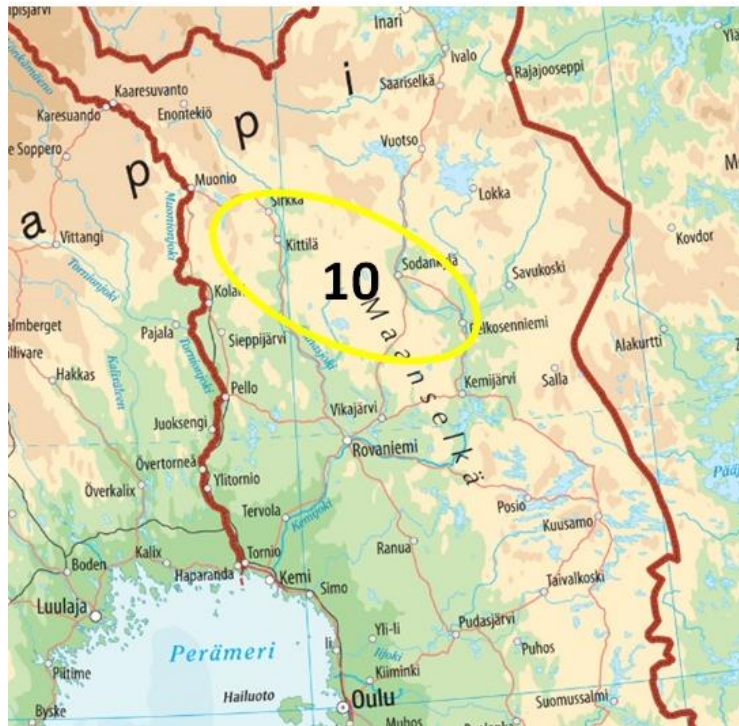
Raportti on jäsennellytään niin, että seuraavassa luvussa esitellään metodi ja hankkeen toteutus. Sitä seuraavassa luvussa esitellään tulokset niin, että neljä aluetta (eteläinen, itäinen, pohjoinen ja läntinen) muodostavat omat ryhmänsä. Näin tehdään metsästäjien anonymiteetin takaamiseksi. Kaikilla alueilla esiintyvät teemat esitellään ensin ja sitten ne teemat, jotka vaihtelevat alueittain. Haastattelujen tulosten koostamisen jälkeen tehdään alueiden yhteenveto. Luvussa neljä on päätelmät.

2. METODI JA TOTEUTUS

Materiaalin keräys on suoritettu syvähaastatteluina, mikä on kvalitatiivinen menetelmä. Tätä toimintatapaa voidaan käyttää, kun tarkoituksena on ymmärtää syvemmin ihmisten subjektiivisia kokemuksia. Tämän hankkeen tarkoituksena oli kerätä metsästäjien subjektiivisia kertomuksia hirvenmetsästyksen merkityksestä metsästäjän sosiaaliselle hyvinvoinnille.

Hankkeen markkinointi tapahtui vuonna 2018 ilmoituksella Jägaren/Metsästäjä -lehden kesänumerossa ja Oma Riista -palvelussa elo-syyskuussa. Yhteensä 75 henkilöä kiinnostui hankkeeseen osallistumisesta. Kiinnostuneista haastateltiin 28:a henkilöä, yksi on kirjoittanut kertomuksen ja kuusi sitaattia on poimittu yhteydenottokirjeistä. Yhteensä hankkeeseen on siis osallistunut 35 henkilöä.

Haastattelut on suoritettu syksyn 2018 aikana. Viikolla 38 tehtiin haastattelut eteläisellä alueella, viikolla 40 itäisellä alueella, viikolla 41 pohjoisella alueella ja viikolla 42 läntisellä alueella. Haastattelut on tehty metsästäjien kotona tai heidän kotinsa läheisyydessä. Lähtökohtana oli tavata metsästäjät heidän asuinpaikkakunnillaan. Näin tehtiin, jotta saataisiin kontakti metsästäjiin ja voitaisiin keskustella ja saada syvyyttä metsästäjien subjektiivisiin näkemyksiin siitä, mitä hirvenmetsästys merkitsee heidän hyvinvoinnilleen. Eteläisellä alueella on haastateltu viittä, itäisellä kuutta, pohjoisella kymmentä ja läntisellä seitsemää metsästäjää. Kuvio 1 osoittaa alueet, joilla haastatteluja on tehty ja jotka myös muodostavat alueet, joiden mukaan kerätty materiaali on jaettu. Vastaajien anonymiteetin säilyttämiseksi on jätetty pois yksityiskohtainen tieto paikkakunnasta. Vastaajien jakautuminen epätasaisesti alueiden kesken johtuu siitä, että haastatteluja peruuntui. Kaikki haastatteluun osallistuneet ovat saaneet lahjakortin Retkitukkuun.

Kuvio 1. Kartta niistä alueista, joilta materiaalia on kerätty sekä vastaajien määrä kultakin alueelta.

3. TULOKSET

Seuraavassa selostetaan tutkimuksen tulokset. Suomessa on noin 303 000 metsästäjää (Riista, 2019), joita materiaalisia edustaa 35 metsästäjää.

Tutkimuksen lähtökohtana oli selvittää, millaiset hyvinvointivaikutukset hirvenmetsästyksellä on metsästäjille. Metsästäjät ovat saaneet kertoa aiheesta vapaasti. Hirvenmetsästyksen ydin on sama kaikilla neljällä alueella, eli metsästyksellä vaikuttaa myönteisesti metsästäjien hyvinvointiin. Neljän alueen kesken on kuitenkin joitakin eroja. Metsästäjien kertomuksiin sisältyi sanoma, jonka he halusivat tulevan julki tässä raportissa. Sanoma on otettu mukaan, koska se saattoi synnyttää luottamusta metsästäjien ja viranomaisten välille. Syvähaastatteluiden ilmentymä vallitseva luottamuspuola.

Tulokset ovat kooste tutkimukseen osallistuneiden metsästäjien kertomuksista. Kooste käsittää ne neljä aluetta, joilta on vastaajien kertomuksia. Eteläiseltä alueelta kooste on viidestä, itäiseltä kooste kuudesta, pohjoiselta kooste kymmenestä ja läntiseltä alueelta kooste seitsemästä syvähaastattelusta. Kaikista vastaajista, jotka edustavat kaikki alueen vastaajia, on käytetty nimikettä *metsästäjä*. Näin tehtiin, jotta vastaajat jäivät nimettömiksi, kuten luvattiin, kun peräänkuulutettiin haastateltavia tutkimukseen. Luvussa 3.1 esitellään vastaajien taustat alueittain. Luvussa 3.2 esitellään kaikilla alueilla esiin nousseet teemat ja luvussa 3.3 ne teemat, jotka vaihtelevat alueittain. Yhteydenottokirjeistä otetut lainaukset ovat luvussa 3.4. Kooste neljästä alueesta on kuvailtu luvussa 3.5.

3.1 Neljä aluetta

3.1.1 Eteläinen alue

Eteläiseltä alueelta haastatelluilla viidellä metsästäjällä on kirjava metsästystausta. Yhteyttä ottaneiden joukossa ei ollut yhtään naista. Haastatelluista miehistä nuorin oli 39-vuotias ja vanhin 62-vuotias. Keski-ikä on 50 vuotta, ja koulutusaste vaihtelee peruskoulusta korkeakoulututkintoon. Yksi metsästäjistä asuu lapsuudenkodissaan ja metsästää sen ympäristössä ja kaksi metsästäjää on muuttanut ja metsästää nykyisen asuinpaikkansa ympäristössä. Yksi on muuttanut eteläiselle alueelle, mutta matkustaa kotipaikkakunnalleen metsästämään, ja yksi metsästää äitinsä suvun kotipaikkakunnalla ja Lapissa.

Kahdella viidestä kiinnostus metsästykseseen on tullut isän kautta. Yhdelle metsästys on tullut tutuksi, kun hän on ollut isänsä apuna, kun tämä on paloitellut hirviä metsästysseuralle. Yksi viidestä on ollut isoisänsä kanssa metsällä, kun taas yksi on saanut tietää alettuaan metsästää, että hänen biologinen isoisänsä on ollut kova metsämies.

Metsästys on perintöä joltakulta. Metsästäjät ovat olleet nuorena mukana jäljittämässä. He ovat suorittaneet metsästyskortin teini-ikässä, mutta liittyneet metsästysseuraan vasta 20–30-vuotiaina. Yhdelle metsästäjistä on ollut aluksi kyse isän harrastuksesta, johon on itse ryhtynyt ajettuaan hirvikolarin. Yksi metsästäjistä on muuttanut vanhempiensa kanssa kaupunkiin, mutta viettänyt kesät maalla, missä myös metsästää. Yksi metsästäjistä on päässyt metsästysseuraan äitinsä suvun kotiseudulla, ja hän metsästää myös pohjoisempana, mistä on ostanut maata.

Metsästäjät lähtivät mukaan tutkimukseen, koska se vaikutti mielenkiintoiselta. He ovat mukana antaakseen tutkimukselle laajemman pohjan, koska metsästys on heille tärkeä harrastus ja joillekin ainoa harrastus. Kaksi mainitsi myös lahjakortin, joka luvattiin tutkimukseen osallistuville.

Keskusteluissa viiden metsästäjän kanssa nousi esiin kahdeksan eri teemaa. Ne ovat: itse metsästys, mikä on tärkeää metsästyksessä, sosiaalinen merkitys, ristiriidat metsästyksessä, perinnön ja alkuperän merkitys, hyvinvointi, luonnon merkitys ja sanoma, jonka metsästäjät haluavat esiin. Näitä teemoja kuvaillaan luvuissa 3.2 ja 3.3.

3.1.2 Itäinen alue

Itäiseltä alueelta on haastateltu kuutta metsästäjää. Näistä viisi oli miehiä ja yksi nainen. Ikähaitari oli 32–70 vuotta. Metsästäjien keski-ikä oli 49 vuotta, ja heidän koulutustaustansa on vaihteleva. Itäisen alueen metsästäjät ovat paikallaan pysyvä ryhmä, ja heistä neljä on syntynyt, asuu ja metsästää samoilla mailla. Yksi heistä metsästää myös Lapissa. Yksi metsästää isänsä kodin mailla ja asuu lähellä niitä. Yksi asuu kotipaikkakunnallaan ja metsästää isänsä ja isoisänsä mailla.

Kiinnostuksen metsästykseseen viisi metsästäjää on saanut isältään, kun taas yksi on metsästännyt setänsä kanssa. Näiden kuuden metsästäjän koko suku metsästää ja kalastaa ja liikkuu paljon metsässä ja luonnossa. Metsästäjät ovat olleet isänsä/setänsä kanssa metsässä lapsesta asti. Jotkut jopa jo 1-vuotiaina. Yhdessä metsästysseurassa kaikki lapset ovat olleet mukana ajomiehinä seitsemänvuotiaista. Hirvenmetsästys on sukulaisyhteisö. Metsästyskortin metsästäjät ovat suorittaneet teini-ikässä, ja kaksi heistä on liittynyt metsästysseuraan 20 vuoden iässä.

Itäisen alueen kuusi metsästäjää on mukana tutkimuksessa, koska heistä projekti on mielenkiintoinen ja koska he haluavat kertoa, mitä metsästys heille merkitsee. Yksi metsästäjistä mainitsi, että oman näkemyksen kertomisen lisäksi kiinnosti myös lahjakortti.

Keskusteluissa itäisen alueen metsästäjien kanssa kävi ilmi suunnilleen samat aiheet kuin eteläiselläkin alueella. Itäisellä alueella oli yhdeksän eri aihetta: itse metsästys, mikä on tärkeää metsästyksessä, sosiaalinen merkitys, ristiriidat metsästyksessä, juurien merkitys, perinnön ja alkuperän merkitys, hyvinvointi, luonnon merkitys ja sanoma. Itäinen alue eroaa eteläisestä alueesta siinä, että itäisellä alueella juurilla on suurempi merkitys, samoin perinteillä ja kulttuurilla. Sanoma, jonka metsästäjät haluavat tuoda esiin painottuu enemmän susien vaikutukseen ja luottamukseen viranomaisten suuntaan. Näitä teemoja kuvaillaan luvuissa 3.2 ja 3.3.

3.1.3 Pohjoinen alue

Maan pohjoisella alueella kiinnostus osallistumiseen on ollut suurta. Sieltä on ottanut myös yhteyttä eniten naisia. Pohjoiselta alueelta haastateltiin kymmentä metsästäjää, kolmea naista ja seitsemää miestä. Metsästäjien keski-ikä oli 50 vuotta ja koulutustausta vaihtelee peruskoulusta korkeakoulututkintoon. Vastaajien ikähaitari oli 25–69 vuotta.

Kymmenestä metsästäjästä kuusi asuu paikkakunnalla, jolla on syntynyt ja varttunut. Heistä asuminen Oulun tai napapiirin eteläpuolella ei ole sopisi heille. Yksi kymmenestä metsästäjästä on muuttanut takaisin kotipaikkakunnalle, koska työ ja raha ei ole tärkeintä. Tärkeintä on, että on mahdollisuus olla luonnossa ja metsästää. Yksi metsästäjä on muuttanut paikkakunnalle työn vuoksi ja yksi on muuttanut vaimonsa kotipaikkakunnalle. Hän selittää, että voi paremmin olla oma itsensä sillä paikkakunnalla ja että siellä on enemmän alkuperäistä luontoa. Yksi metsästäjä asuu etelässä ja omistaa pohjoisella alueella mökin, jolla metsästää. Hän löysi Lapin työn kautta ja alkoi metsästää siellä, koska omalla paikkakunnalla ei ollut siihen mahdollisuutta.

Seitsemällä tutkimukseen osallistuneella metsästäjällä kiinnostus metsästykseseen oli herännyt, kun he olivat olleet isänsä mukana metsästävässä 10-vuotiaasta, alle kouluikäisestä tai jo neljän kuukauden ikäisestä. Yksi on ollut metsästävässä ystäviensä kanssa ja yksi poikaystävänsä kanssa ja yksi on kiinnostunut metsästyksestä työpaikan virkistyspäivien kautta. He ovat nuorena lukeneet kirjoja eräelämästä ja siitä, miten ennen elettiin luonnon ehdoilla.

Metsästäjät halusivat osallistua tutkimukseen kertoakseen näkemyksensä siitä, mitä metsästykselle merkitsee. Vain yksi mainitsi lahjakortin.

Pohjoisen alueen metsästäjien kanssa käydyissä keskusteluissa aiheiden kirjo erosi eteläisen ja itäisen alueen aiheista. Pohjoisella alueella oli yhdeksän eri aihetta: itse metsästyksessä, sosiaalinen merkitys, pohjoinen kulttuuri, hyvinvointi, luonnon merkitys, bonus, perinnön ja alkuperän merkitys ja sanoma. Pohjoinen alue eroaa itäisestä ja eteläisestä siinä, että kulttuuri vaikuttaa suuresti esi-isien maiden kunnioittamiseen. Ristiriidat metsästyksessä eivät ole pohjoisessa merkitseviä, koska metsästykselle muodostuvat usein perheestä, suvusta ja ystävästä. Pohjoisen metsästäjien sanoma korostaa sitä, että metsästyksessä on ihmisen alkuperän hallintaa, ja he mainitsevat myös vierailivat metsästäjät, jotka tulevat pohjoiselle alueelle metsästäväseen.

3.1.4 Läntinen alue

Läntisestä Suomesta on haastateltu seitsemää metsästäjää. Metsästäjistä yksi oli nainen ja kuusi miehiä. Ikähaitari oli 28–57 vuotta, ja keski-ikä 37 vuotta. Koulutustausta on täälläkin vaihteleva. Vastaajista kolme metsästyksellä paikkakunnalla, jossa on syntynyt ja aina asunut, kun taas neljä asuu eri paikkakunnalla ja metsästyksellä kotiseudullaan lapsuudenkodin maisemissa. Useimmat heistä ovat metsästäneet teini-ikäisestä asti ja jotkut ovat lähteneet hirvimetsälle vasta 20-vuotiaana.

Viiden metsästäjän kiinnostus metsästykseseen on lähtöisin isältä. He ovat olleet ensi kertaa mukana isän reppuselässä. Jotkut ovat istuneet passissa isänsä kanssa. Metsästyksessä on ollut yhteinen vapaa-ajan harrastus, kun he ovat olleet metsällä isän ja muiden sukulaisten kanssa. Metsästyksessä on tullut perintönä isältä, kun taas isä on aikanaan alkanut metsästyksellä ystäviensä kanssa. Isoisän aikaan ei ollut paljon hirviä. Jopa isänpäiväkortit ovat olleet hirviaiheisiä. Oma 10-vuotias poika oli mukana metsällä ensi kertaa. Yksi metsästäjistä on kiinnostunut metsästyksestä isoveljensä kautta, joka puolestaan on tutustunut siihen ystävänsä kautta, jonka vanhemmat metsästivät. Joukossa on toinenkin metsästäjä, joka on alkanut metsästyksellä ystävänsä kanssa, jonka vanhemmat metsästivät.

Suurin syy tutkimukseen osallistumiseen oli uteliaisuus. Vastaajista tutkimus vaikutti mielenkiintoiselta, ja heistä on kiinnostavaa lukea, miten metsästyksessä vaikuttaa hyvinvointiin. Nuoremmat metsästäjät osallistuivat, jotta saadaan mukaan nuorempien näkemyksen hirvimetsästyksen merkityksestä. Kaksi ilmoitti lahjakortin syyksi tutkimukseen osallistumiseen, mutta heistä oli myös mielenkiintoista tulla haastatelluksi, ja he nostivat esiin myös susiongelman. Yksi metsästäjistä ei tiennyt lahjakortista.

Keskusteluissa läntisen alueen metsästäjien kanssa nousi esiin yksitoista erilaista teemaa. Ne ovat itse metsästys, mikä on tärkeää metsästyksessä, bonus, sosiaalinen merkitys, sosiaaliset mediat, ristiriidat metsästyksessä, juurien merkitys, perinnön ja alkuperän merkitys, hyvinvointi, luonnon merkitys ja sanoma. Läntisellä ja itäisellä alueella nousi esiin juurien merkitys. Ristiriidat mainittiin muilla alueilla paitsi pohjoisessa, ja pohjoisessa ja lännessä nousi esiin bonus. Läntisen alueen erottaa muista teema sosiaaliset mediat. Läntisellä alueella puhutaan enemmän säännöistä ja susien vaikutuksesta. Hirvenmetsästysseurueet ovat läntisellä alueella suurempia ja taustaltaan kirjavampia, ja sosiaalinen yhdessäolo on suurempi syy metsästämiseen. Seuraavaksi esitellään ne teemat, jotka nousivat esiin kaikilla neljällä alueella.

3.2 Materiaalin teemat

Kaikilla alueilla esiin tulevia aiheita ovat, mitä metsästys itsessään merkitsee, mikä on tärkeää metsästyksessä, metsästyksen sosiaalinen merkitys, perinnön ja alkuperän merkitys, metsästäjien hyvinvointi, luonnon merkitys ja sanoma, jonka metsästäjät haluavat esiin.

3.2.1 Itse metsästys

Eteläinen alue

Metsästäjät ovat kertoneet kokevansa metsästyksen tärkeänä harrastuksena. Metsästys on luonteva osa syksyä mutta myös muulloin. Leirinuotion hiljaisuudessa istuminen antaa erilaisen tunteen luonnosta. Myös makkarapaisto grillikodassa ja jutustelu muiden kanssa koetaan merkittävänä osana metsästystä. Se on vuoden kohokohta, jossa ollaan sosiaalisessa yhteisössä ja ulkona luonnossa. Metsästäjät kertovat, että metsästäminen ei ole vain saaliin jahtaamista. Kyse on enemmänkin yhdessäolosta ja yhteisöön kuulumisesta. Metsästysseurue on porukka, jossa keskustellaan ja jossa jokainen tietää, miten metsässä liikutaan ja mitä pitää tehdä. Ryhmässä on monia isä-poika-pareja mutta myös muita.

Metsästäminen on aina kiinnostanut metsästäjiä, mutta metsästysseuroihin voi olla vaikea päästä mukaan. Nuorempana ravintolat houkuttelivat enemmän viikonloppuina, mutta nykyisin metsälentit ovat tärkeämpiä viikonloppuisin. Metsästys voi olla useimmille ainoa harrastus.

Nykyisin metsästystä pidetään parempana ja helpompana, kun on enemmän metsäautoteitä, lahtivajoja ja GPS, jolla voi paikantaa metsästykskoirat ja passipaikat. Vanhaakin on jäljellä, kuten hirvipolut ja leirinuotiolla istuminen. Yksi viidestä metsästäjästä kertoo nähneensä ensimmäisen hirven 1960-luvulla ja alkaneensa metsästää hirviä 1970-luvulla. Hirvet ovat lisääntyneet hakkuiden myötä, kun hirvet löytävät niiltä syötävää. Metsästäjät kertoivat myös, että on heidän vastuullaan, mitä ammutaan ja että viimeinen pitää aina jättää.

Kaikissa viidessä metsästysseurassa metsästetään koirien kanssa ja kahdessa niistä harrastetaan myös joskus ajometsästystä. Yksi metsästäjistä pitää ajometsästystä parhaana, sillä nykyisellään istutaan vain passissa ja katsellaan, missä koira liikkuu. Yksi metsästäjä kertoo, että seura on siirtynyt enemmän koirametsästyksen ja että metsästystekniikka on muuttunut. Yhdessä metsästysseuroista ensimmäinen metsästyspäivä alkaa yhteisellä ajometsästyksellä ja sen jälkeen jakaudutaan neljä hengen koiraporukoihin.

Metsästyksen kuuluu myös riistanhoito: suolakivien laitto ja riistapeltojen perustaminen metsästyskauden ulkopuolella. Ennen oli enemmän aikaa riistanhoidolle, kun oli enemmän maanviljelyksiä. Riistanhoito hoitui maatalouden yhteydessä. Riistanhoitoa on myös se, että valitaan, mitkä eläimet ammutaan kannan säilyttämiseksi. Ne metsästäjät, jotka eivät asu metsästysalueella, kokevat, että on väärin mennä valmiiseen pöytään, kun metsästys alkaa. He eivät ole silloin osallistuneet riistanhoitoon samalla tavalla kuin paikkakuntalaiset.

Itäinen alue

Myös itäisessä Suomessa metsästys on tärkeää vapaa-ajantoimintaa samaa harrastavien joukossa. Se on paljon tärkeämpi kuin jokin muu harrastus. Metsästys on monille elämäntapa. Näin on varsinkin vanhemmille, metsästäjät toteavat. Se on toimintaa, jolla irtaudutaan arjesta ja saadaan henkireikä. Henkireikä voi olla kokonainen viikko poikien kanssa mökillä metsästäessä. Ne metsästäjät, jotka eivät asu kerrostalossa, kokevat helpommin metsästyksen ja kalastuksen elämäntapana. Moni asia vaikuttaa metsästyksen, koska siihen liittyy monia tekijöitä. Itäisen alueen metsästäjät kokevat, että heidän luullaan metsästävän vain siksi, että saavat ampua. Ampuminen on vain pieni osa metsästystä ja jopa saalis ja liha ovat sivuseikkoja, ja samoin koetaan myös eteläisellä alueella. Metsästys on tapa pitää yllä luonnon tasapainoa. Metsästys on enemmän riistanhoitoa ja koiran koulutusta.

Yhdessä metsästysporukassa ollaan koko viikonloppu metsällä. Toinen porukka kokoontuu vanhaan savottamökkiin, joka on metsästysseurueen tukikohta. Siellä saunotaan illalla, ja osa jää mökkiin yöksi. Voi olla, että koko porukan tapaa vain syksyllä hirvimetsällä, koska osa asuu hajallaan ympäri maata. Metsästysporukassa mennään vanhojen perinteiden mukaan ja sääntöjä on vain vähän, koska kaikilla on samat lähtöasemat taustasta riippumatta. Suunnitelmat tehdään aamulla leirinuotiolla, ja sitten päästetään koirat matkaan. Kaikkien kuuden metsästäjän metsästysporukassa käytetään koirametsästystä. Metsästyksen turvallisuuden vuoksi jokaisella porukasta on GPS puhelimessaan niin, että he voivat seurata, missä koirat liikkuvat, ja näkevät, missä muut ovat passissa. GPS-maksu sisältyy hirvenmetsästyksen osallistumismaksuun.

Nykyisin metsästäessä pidetään enemmän kiirettä. Istuskelu, jutustelu ja makkarapaisto laavulla on vähentynyt. Se on nykyisenlaisen koirametsästyksen ansiota, kun koirilla on GPS, eräs metsästäjä kertoo. Ennen GPS-aikaa koira opetettiin tulemaan sinne, missä se päästettiin irti, mutta nyt ajetaan koiran perässä, eräs metsästäjä toteaa. Metsästäjät kokevat koirametsästyksen reilumpana metsästyksenä, kun taas metsästystornista ampuminen on suoritus. Jos metsästäjä

osaa lähteä seisontahaukulle ja ampua hirven, metsästäjä on fiksumpi kuin hirvi, mutta jos metsästäjä tekee virheen, hirvi voittaa.

Pohjoinen alue

Pohjoisella alueella samoin kuin eteläiselläkin korostetaan, että hirvenmetsästys on metsästäjille vuoden kohokohta. Metsästyksen aikana yövytään erätuovissa, laavuissa tai autiotuovissa, aivan kuten tehdään myös itäisellä alueella. Pohjoisella alueella nämä tuvat ovat kauempana asutuksesta kuin itäisellä alueella. Useimmat tutkimukseen osallistuneet metsästäjät metsästävät porukoissa, jotka koostuvat perheestä, suvusta ja ystävästä. He kokevat, että on rauhallisempaa metsästää pienellä tutulla porukalla.

Metsästyksessä on vuosikello, jossa on selkeät sesongit. Koko metsästysetju on elämys, jossa kunnioitetaan lihaa ja jolla on tunnearvoa. Metsästäjät istuvat leirinuotiolla ja koiran ja omistajan välillä on suhde, jotka ovat molemmat mukavia elämyksiä, jotka tuovat vaihtelua. Isovanhemmat, lapset ja lapsenlapset ovat jakamassa erilaisia elämyksiä. Se on harrastus, jossa kaikki saavat olla toimimassa yhdessä. Se on sosiaalista toimintaa. Aikaisemmin metsästettiin, jotta pöydässä olisi muutakin kuin perunaa. Nyt yksi kymmenestä haastatellusta käy hirvimetsällä saadakseen muutakin ruokaa kuin lintuja, mutta myös porukan antaman sosiaalisen vaikutuksen vuoksi. Metsästäessä ei voi ennustaa, mitä tapahtuu niin kuin ohjelmapalvelussa, jossa tietää, mitä seuraavaksi tapahtuu, metsästäjä kertoo.

Metsästysmenetelmänä on enimmäkseen koirametsästys, mutta myös hiihtometsästystä esiintyy. Metsään mennään joko koiran kanssa tai hiihdetään hirvien perässä. Hirvenhiihto on vanha metsästysmenetelmä. Kun saalis on kaadettu, alkaa lihan kantaminen, mikä voi viedä muutaman päivän, mikäli kaato on tehty syvällä kansallispuistossa, missä ei ole teitä. Hirvillä on talvilaitumensa tuntuilla, missä ne syövät katajanoksia. Metsästäjät kertovat eläneensä pitkään niin, että lihat kannettiin metsästä. Metsästyksessä tarvitaan myös ymmärrystä siitä, mitä tehdään, ja metsästäjillä on vastuu siitä, mitä ammutaan. Metsästys on joissakin metsästysporukoissa mennyt niin kutsutuksi ”gps-ralliksi”. Se tarkoittaa, että koirat päästetään irti auton luona ja jäädään auton luo seuraamaan koira GPS:llä ja ajetaan sitten lähemmäs. Myös itäisellä alueella mainittiin tällaisesta.

Läntinen alue

Metsästysporukat läntisellä alueella voivat olla noin 40 hengestä koostuvia sekoituksia ajoporukkaa ja koiraporukkaa. Pienemmät, 12 hengen koiraporukat koetaan parempina. Eräästä metsästäjästä on outoa, että tullaan huutaen metsän läpi, kun hän on itse tottunut lapsesta asti, että koiran kanssa metsästetään hiljaa.

Metsästys on rentouttavaa ja vastapaino arjelle, mutta se tuo myös mukanaan jännitystä. Hirvenmetsästyksen aikana tapaa ystäviä, joita näkee vain muutaman kerran vuodessa. Tämä mainittiin myös itäisellä alueella. On hyvä olla liikkeellä metsästyspäivänä, metsästäjät sanovat. Silloin saa tyhjätyä päästä muuta ajatukset kuin sen, mitä repussa on eväänä. Työssä aivot käyvät

täysillä kierroksilla, mutta kun metsästäjä pääsee metsään, stressi unohtuu. Metsästyksen vaihtamista johonkin muuhun ei voi ajatella. Hirvenmetsästys on tärkeää läntisen alueen metsästäjille, ja he myös tietävät, mistä liha tulee, kun se on itse teurastettua. Metsästäjät metsästävät saadakseen olla luonnossa. Näin mainittiin myös eteläisellä alueella. Läntisen alueen metsästäjät ovat luonnossa metsästyskauden ulkopuolellakin levätäkseen arkisesta aherruksesta ja tarkkaillakseen riistaa ympäri vuoden. Se on vastapaino työlle tietokoneen ääressä. Metsästys on täällä kuten itäiselläkin alueella elämäntapa. Metsästäjän luontoon kuuluu olla vapaan taivaan alla. Koirat ovat tärkeä osa metsästystä, ja ylös nousee ennen herätyskelloa, kun metsästyspäivä koittaa.

Erään metsästäjän mielestä koira pitäisi olla mukana aina metsästäessä. Se tekee metsästyksestä mielenkiintoisempaa ja jännittävämpää. Koirametsästyksessä metsästäjältä vaaditaan enemmän, kun pitää reagoida haukkuihin, mikä ei ole helppoa. Haastattelujen aikana kerrottiin, että pitää olla hyvä koira ja pitää olla hyvä hiipimään ja tarkastamaan tuulen suuntaa. Kuten myös itäisellä alueella todettiin, metsästys koiran kanssa on reilumpaa. Koirametsästys vie kauemman, mutta silloin myös hirvillä on aito mahdollisuus, metsästäjät toteavat. Metsiin jää hirviä, ja sellainen metsästys on kunnioitavampaa. Ajometsästys koetaan teollisena metsästyksenä. Metsästäjien mielestä ajometsästys ei ole rehellistä metsästämistä, mutta hyvä, jos haluaa vain ampua. Metsästys luonnossa on aitoa ja reilua metsästystä, ja siihen lähdetään samalta viivalta. Oikea metsästäjä haluaa luonnolle pelkkää hyvää. Tärkeä osa metsästystä on huolehtia, että riista voi hyvin. Metsästyksen eteen on tehtävä työtä.

Yhdessä läntisen alueen hirviporukassa suuri suku kolmessa polvessa on elänyt metsästyksestä. Yksi metsästäjistä ei metsästä yksin, vaan on metsässä kolmen tai neljän kaverin kanssa. He keräävät sieniä, ellei riistaa näy. He istuvat leirinuotiolla ja keskustelevat metsästyksen lomassa. Metsästys on rauhoittava perinne, joka nolaa stressitason. Metsästyksen sosiaalinen osuus on tärkeä. Toki metsästetään myös lihan vuoksi, koska metsästäjät tarvitsevat ruokaa perheilleen. He haluavat kuitenkin katsella riistaa eivätkä vain ampua sitä, he kertovat.

Metsästysporukassa ollaan samalla viivalla koulutuksesta riippumatta aivan kuin itäiselläkin alueella. Moni metsästäjistä on samaa ikäluokkaa, ja koolla on lapsuudenystäviä. Metsästyskauden aikana monet metsästäjät palaavat kotiseudulle ystävien luo ja juurilleen. Metsästäjien mielestä näin ei ole muissa yhteisöissä. Kymmenen hengen porukassa on rennompaa tunnelmaa. Voi paistaa makkaraa kaikessa rauhassa. Se tarkoittaa ehkä vähemmän hirviä, mutta sitäkin mukavampaa yhdessäoloa pienemmässä porukassa. Pohjoisella alueella korostetaan myös, että pienet porukat ovat parempia. Metsästyksen rooli on lähinnä sosiaalinen ja tarkoituksena on säännöstellä metsäriistakantaa, kertovat metsästäjät.

3.2.2 Mikä metsästyksessä on tärkeää

Eteläinen alue

Metsästäjien kertomusten mukaan metsästyksessä on tärkeää se katoava, evoluutiosta peräisin oleva luonnollinen juonne. Se on alkukantainen vaisto ja kunnia-asia. Metsästys on elämäntapa, johon he haluavat tutustuttaa lapsensa. Metsästäjät odottavat saavansa pakata reppunsa ja lähteä aamulla metsästämään. Metsästyksen merkityksen huomaa, kun metsästyskausi on ohi ja jäljelle jää tyhjyyden tunne. Hauskuuden jälkeen seuraa hiljainen aika ja alkaa seuraavan elokuun 20. päivän odotus. Tärkeää metsästyksessä on vapaus olla luonnossa, seurata vuodenaikoja ja olla mukana sosiaalisessa yhteisössä, jota pidetään yllä WhatsAppilla ympäri vuoden.

Vaikka metsästys koetaan tärkeäksi, tärkeintä ei ole saalis vaan luonnossa oleminen. Metsästäjät kertovat, että luonnossa liikkuminen koiran kanssa on myönteinen kokemus. Luontoon lähteminen ja luonnossa liikkuminen kuuluu alkukantaiseen ruoanhankintakulttuuriin. Saalis ei ole tärkeintä. Lihaa saa kaupastakin. Saalis on bonus. Alkukantainen kulttuuri on suurempi kokonaisuus. Metsästäjät huolehtivat, että koko ketju on kunnossa. Metsästäjät nauttivat eläinten katselemisesta, eläinten näkemisestä teurastettuina ja lihasta, joka kypsyy padassa. Se on kokonaisuus. Metsästys tarkoittaa myös luonnosta huolehtimista. Saalis on eettistä lihaa. Norjalainen lohi saastuttaa enemmän, metsästäjät kertovat. Metsästys on myös arjen vastapaino.

Metsästys on fyysinen ja sosiaalinen harrastus. Metsästäjät saavat raitista ilmaa, ihailevat hienoja maisemia, jotka ovat avarat, eikä ihmisiä ole liikaa. Yksi metsästäjistä palaa metsästämään lapsuusmaisemiin. Se on ympäristö, jonka hän kokee sielunmaisemakseen, jossa maisemat ovat säilyneet ja tuntuu siltä, että kuuluu jonnekin. Kaupunkiin palaa piristyneenä. Voi olla virkistävää, että puheenaiheet metsästysporukassa pysyvät samana vuodesta toiseen. Metsästyksessä on kuitenkin tärkeintä kokonaisuus. Kotiseutu, suku, ihmiset kotiseudulla ja saalis. Se on tärkeä harrastus, joka vaikuttaa hyvinvointiin.

Viikonloput ja lomat käytetään metsästykseseen. Metsästyksellä on suuri vaikutus, ja jos se jää pois, se on iso asia, mikäli siitä on tullut elämäntapa. Metsästystä kaipaisi, mutta ei elämä siihen kaatuisi. Metsään voi joka tapauksessa mennä, mutta metsästäessä syntyvä sosiaalinen yhteisö katoaisi, metsästäjät kertovat. Sosiaalisuus, luonnossa oleminen, yhteisöön kuuluminen ja koiran kanssa liikkuminen. Se on kokonaisuus, joka on osa elämää: luonto, koira, porukka. Mikäli ei olisi metsästystä, jäisi kalastus. Tai muu luontoon liittyvä harrastus.

Itäinen alue

Itäisen alueen metsästäjät kertovat, että ennen metsästettiin enemmän, jotta saatiin huonoina aikoina ruokaa pöytään. Nyt metsästyksestä on tullut arkisen stressin vastapaino. Metsästäminen tuottaa jännitysmomenteja ja adrenaliiniryöppyjä. Myös eteläisellä alueella metsästys on arjen vastapaino.

Metsästyksessä on tärkeää se, että se on tapa pitää huolta itsestään. Se auttaa jaksamaan arjessa, mikä säästää yhteiskunnan menoja työterveydenhuollossa, metsästäjät kertovat. Myös koiran kanssa metsästäminen on tärkeää. Metsästäjät kokevat, että on hienoa kuulla koiran ensimmäinen seisontahaukku, ja koirametsästyksessä metsästäjät voivat valita, mitä ampuvat ja mitä jättävät.

Metsästyksessä koetaan metsästäjien keskuudessa tärkeänä perinteenä. Leirinuotiolla kerrotaan tarinoita vanhoista metsästäjistä, mikä on tapa siirtää osaamista eteenpäin. Oppiakseen on oltava metsällä oikean porukan kanssa, metsästäjät sanovat. Heidän mielestään oppiminen ei onnistu netissä.

Muu on tärkeää metsästyksessä. Metsästäjät kertovat, että metsästyksessä on vuoden kohokohta, jolloin hermot lepäävät ja verenpaine laskee. Sosiaalinen yhteisö, omat juuret, metsällä olo koiran kanssa ja perintö ovat tärkeintä. Myös eteläisellä alueella mainittiin tärkeinä sosiaalinen yhteisö ja koiran kanssa oleminen.

Metsästäjien mukaan metsästykselle ei voi laskea hintaa, koska kaupan päälle saa niin paljon enemmän. He ovat maininneet, että metsästyksessä on elämäntapa ja harrastus.

Muut tekijät, jotka koetaan itäisellä alueella tärkeinä, ovat informaatio, palaute, mahdollisuudet, motivaatio ja paikallisuus. Metsästäjät kertovat metsästävänsä ja osallistuvansa kaikkeen siihen liittyvään siksi, että he voivat sen ansiosta hyvin. He kokevat silti, että se on työtä, josta ei saa palautetta, mikä on turhauttavaa. Metsästäjien mielestä paikallisia sääntöjä on noudatettava, koska ne ovat perintöä, jota paikalliset vaalivat. Luonnossa pelataan reilua peliä lukemalla luontoa, ja se on elämäntapa, joka luo hyvinvointia.

Pohjoinen alue

Pohjoisella alueella metsästyksessä on tärkeää saada olla erämaassa. Saa hiihtää ja ihaila luontoa. Iän myötä saaliin merkitys ja tarve ampua vähenee edelleen, yksi metsästäjä kertoo. Luonto on tärkeintä. Jotkut metsästäjät kertovat, että nyt he näkevät kaiken muunkin luonnossa. Eteläisellä alueellakin mainitaan luonto tärkeimpänä asiana metsästyksessä. Metsästyksen tärkeysjärjestyksessä on ensimmäisenä luontosuhteen ylläpitäminen, sitten muiden kanssa oleminen ja sen jälkeen eettinen ruoka. Tärkeintä metsästyksessä pohjoisessa on, että se tapahtuu luonnon ehdoilla. Joidenkin metsästäjien mielestä koirilla ei pitäisi olla GPS:ää. Metsästäjien pitäisi mennä koiran kanssa metsään ja koiran pitäisi palata metsästäjän luo.

Metsästäjät suunnittelevat lomansa syksyyn niin, että pääsevät luontoon ja metsästäämään. Heistä se on harrastus, jossa ollaan hyvässä seurassa ja joka on tyydyttävää. Jotkut metsästäjät kokevat syksyn muuten ikävänä aikana, josta metsästyksessä tekee jännittävää, ja metsästyksen ansiosta on jotain tekemistä. Samalla saa kokemuksen siitä, että pärjää luonnossa, kun on oikein varustautunut. Metsästäjien mukaan kaikki harrastukset maksavat. Metsästyksessä antaa enemmän kuin vain lihaa, se antaa kaupan päälle myös muistoja ja elämyksiä. Metsästyksessä parasta on hyvä henki porukassa ja se, että saa olla ulkona utuisena aamuna. Itäiselläkin alueella mainittiin, että kustannuksia ei voi laskea, koska metsästyksessä antaa niin paljon enemmän.

Metsästäjien mielestä metsästyksessä aiheutuvia kustannuksia ei voi laskea. He perustelevat sitä sillä, että metsästyks on osa heitä. Se kuuluu heidän kulttuurinsa vuosikelloon ja se on toimintaa, joka ylläpitää luontevasti suhteita perheeseen ja sukuun. Metsästyks on elämäntapa ympäri vuoden, koska se on käytäntö pohjoisella alueella, metsästäjät sanovat. Metsästyks on tärkeä lenkki yhteydenpidossa juuriensa kanssa. Kylässä metsästyksseura voi olla tärkein ja ehkä ainoa yhdistys. Metsästyks on luonnonläheinen harrastus, jossa rentoutuu metsässä, luonnossa ja koiran seurassa.

Metsästäjien keskuudessa tärkeä tekijä on, että riista koetaan eettisemmäksi ruoaksi. Eläimet saavat elää luonnossa hyvässä hengessä, ja ne lopetetaan nopeasti. Pohjoisen metsästäjien mielestä se on saaliin kunnioittamista. Metsästyksstrofeilla ei ole näille kymmenelle metsästäjälle mitään merkitystä. Suuret lapiosarvet annetaan koirille kaluttavaksi. Metsästäjät kertovat, että Etelä-Suomeen tullut tapa laittaa kuusenoksa hattuun merkiksi kaadetusta hirvestä, on luultavasti tullut Euroopasta. Pohjoisella alueella on enemmän kyse ruoan hankkimisesta. Siellä käytetään kaikki hirvestä. Se, mitä ihmiset eivät syö, kelpaa koirille, he kertovat. Ihmisellä on oikeus hankkia ravintoa metsästä. Eläimet ovat eläneet hyvän elämän, ja metsästäjät tietävät, mitä syövät. Metsästyks on ympärivuotista toimintaa, joka antaa voimia, ja samalla näkee paljon muutakin.

Läntinen alue

Läntisellä alueella pidetään tärkeänä, että metsästyks on vastapaino työlle. Myös eteläisellä ja itäisellä alueella mainitaan vastapaino. Ulkona luonnossa metsästäjät nollaavat ajatuksensa. Metsästyks antaa mukavan väsymyksen ja raukeuden, kun käy nukkumaan, ja aamulla herää herätyskellon soittoon levänneenä.

Toinen tärkeä tekijä hirvenmetsästyksessä on yhteisö. Kaikilla on sama harrastus, ja kaikki ovat samanhenkisiä. Juuria ja sosiaalisuutta pidetään tärkeinä. Muilla paikkakunnilla asuville metsästäjille on tärkeää päästä metsästäämään lapsuusmaisemiin ja palata sinne, mistä on tullut, omille juurilleen. Myös yhteenkuuluvuus ja kaveriporukka ovat tärkeitä. Itse metsästyks on toissijaista, metsästäjät kertovat. He kertovat, että ensimmäisinä metsästyksvuosina ampuminen oli tärkeintä, mutta nyt ei ole enää samanlaisia paineita ampua. On myös tärkeää olla luonnossa ja keskustella muiden kanssa, oli sitten kivääri mukana tai ei. Kaiken perusta ei ole ampuminen, vaan enemmänkin se, että saa irrottautua arjesta vastapainona aivotyölle.

Metsästyksen jännitys mainitaan myös merkitsevänä tekijänä. Yksi metsästäjä kertoo, että passiin mennessä istuu hiljaa ja odottaa ja sitten saa adrenaliiniryöpyn, kun kuulee hirven tulevan. Se on mahtava elämys. Hirvi on valtavan suuri ja hieno eläin. Sama jännitys syntyy koiran kanssa metsästäessä, kun voi seurata koiraa. Itse metsästyksen lisäksi on tärkeää kaikki se, mikä liittyy koiran kanssa metsästämiseen. Ampumista ja saaliin saamista ei koeta tärkeimpänä, mutta arvostetaan sitä, että talvella on lihaa pakkasessa. Saa lihaa, jossa ei ole antibiootteja eli puhdasta luomulihaa, he kertovat.

Juuret, sosiaalinen puoli, ystävät, arkiliikunta, rauha, hiljaisuus, pimeys ja liha ovat tärkeitä ja niiden ansiosta metsästäjä nolaa itsensä. Osa ihmisistä tapaa vain metsästyksen aikana, koska

kaikki eivät asu enää paikkakunnalla. Ystävät ovat tärkeitä ja heidän kanssaan oleminen on osa itsensä nollaamista. Metsästyksessä yhdistyy sosiaalinen, psyykkinen, fyysinen ja hengellinen kokonaisuus. Se on elämäntapa, jossa kokonaisuus on tärkein. Metsästäjät odottavat hirvenmetsästyksen alkua.

3.2.3 Sosiaalinen merkitys

Eteläinen alue

Sosiaalinen yhteisö merkitsee paljon eteläisen alueen metsästäjille. Oranssi on syksyn muotiväri, ja se symboloi, että metsästys on yhteinen asia ja että kuuluu seurueeseen, yksi metsästäjä kertoo. Kolmelle metsästäjälle myös yksinoleminen on tärkeää. Heidän mielestään yhdessäolon ja yksinolon pitää olla hyvässä tasapainossa. Passissa tapahtuu, mutta samalla saa olla yksin ja hiljaa. Silloin on aikaa miettiä syvällisiä itsekseen. Yksi metsästäjä mietti, että on ehkä tullut se ikä, että tekee hyvää istua hiljaa. Yksin ei kuitenkaan jaksa olla pitkään ja silloin hiljaisuuden rikkoo radiopuhelin. Sosiaalisessa yhdessäolossa on mukavaa jutustelu ja huuleneitto. Sosiaaliselle ihmiselle porukalla metsästäminen on syy olla mukana hirvenmetsästyksessä. Metsällä ollessa jutellaan leirinuotiolla. Siellä keskustellaan miesporukalla, ja kertomukset ovat osa sosiaalista yhdessäoloa. Kertomukset muuttuvat leirinuotiolla ja syntyy legendoja.

Metsästäjillä on erilaiset taustat ja koulutus, ja se piristää keskusteluja leirinuotiolla. Näistä eroista huolimatta metsästäjät kokevat kuitenkin olevansa samalla tasolla. Metsässä ollaan samalla viivalla ja ymmärretään toisiaan, vaikka lähtökohdat ovat erilaiset. Kaikki ovat samanarvoisia.

Metsästys on monille henkireikä perheestä ja työstä, kun sosiaalisuus keskittyy metsästykseseen. Makkaranpaistotauoilla leirinuotiolla, lihoja jaettaessa ja WhatsAppin kautta ollaan yhteydessä ympäri vuoden. Kun on itse aktiivinen talkoissa, syntyy sosiaalisuus, metsästäjä sanoo. Harrastuksen kautta syntyy sosiaalisuus, ja WhatsAppin kautta muistellaan metsästysretkiä.

Itäinen alue

Itäisen alueen metsästäjät kokevat hyvänä sen, että on mukana tietyssä ryhmässä. Vanhemmille se voi olla ainoa ryhmä, johon he kuuluvat, kun taas nuoremmat voivat kuulua metsästysporukan lisäksi muihinkin ryhmiin, joihin tuntevat yhteenkuuluvuutta.

Metsästäjät kertovat olevansa leirinuotiolla ihan toisissa sfääreissä, mikä on tärkeää, koska kyse on niin sanotusti omasta väestä. Metsästäjät odottavat, että saavat olla mukana tässä erityisessä ryhmässä syksyllä. Suku ja juuret ovat lähellä heidän sydäntään. On nimenomaan tärkeä istua leirinuotiolla porukassa, johon kuuluu.

Sekä sosiaalinen puoli että oma aika ovat yhtä tärkeää itäisellä alueella. Kumpaakin tarvitaan, metsästäjät kertovat, mutta sosiaalinen puoli on tärkeämpää. Sosiaalinen puoli on tärkeää, koska kertomuksilla siirretään kulttuuriperintöä eteenpäin. Sen avulla perinteet jatkuvat. Metsästäjän

mielestä monilta nuorilta puuttuu nykyään kokemus siitä, että perinteitä siirretään kertomusten kautta leirinuotiolla.

Pohjoinen alue

Metsästyksen sosiaalinen puoli on tärkeää pohjoisella alueella. Yksi metsästäjistä kertoo esimerkiksi, että ylösnouseminen aamuviideltä olisi vaikeampaa, ellei olisi muuta porukkaa. Porukan yhteenkuuluvuus koetaan hyväksi, koska yhdessä pysytään vuosia. Leirinuotiolla istuu samanhenkisiä ihmisiä. Sosiaalisen puolen merkitys kasvaa metsästäjien vanhetessa, he toteavat. Monet metsästäjät nauttivat sekä yksinolosta että muiden kanssa olemisesta. He ovat yksin päivällä ja yhdessä mökissä illalla. He kertovat, että yksin liikkussa ja hiljaisuudessa tulee erilaisia elämyksiä. Silloin on keskittyneempi, kuuntelee tarkemmin ja näkee enemmän, he toteavat. Se koetaan rauhoittavana, ja samalla heillä on aikaa omille ajatuksille tai koiran kanssa olemiseen.

Läntinen alue

Yhdessä hirviporukassa hirviä metsästettiin aikaisemmin 75 hengen ajoporukalla. Sitten käytettiin pienempiä koiraporukoita ja nyt suurempia koiraporukoita. Sosiaalinen puoli oli tärkeämpi, kun oltiin pienemmissä porukoissa. Nyt sitä ei ole enää suuren porukan vuoksi, metsästäjä kertoo. Suurempi ryhmä on huonosti hallittavissa myös sosiaalisesti. Metsästäjät kertovat, että he istuvat yksissä passissa päivät pitkät, eivätkä ehdi paistaa makkaraa muiden kanssa. Makkaranpaisto, jota harrastettiin pienemmissä koiraporukoissa aikaisemmin, on jäänyt pois. Yhdessä porukassa kaikki kokoontuvat aamulla ja jakautuvat sitten 3–6 metsästäjän ryhmiin.

Metsästyks on hyvin sosiaalista. Yhdessä hirviporukassa ei istuta passissa kahta tuntia kauempaa. Tuntuu tyhjältä istua passissa koko päivän, sanoo yksi metsästäjä. Sen sijaan he istuvat reilun tunnin ja paistavat passien välillä makkaraa. On tärkeää päästä luontoon ja tavata ukkoja, metsästäjät sanovat. Se on hyvin tärkeää vanhemmalle sukupolvelle. He odottavat hetkiä leirinuotiolla keskusteluineen, joissa esiin nousee erilaisia näkökulmia, kun taas töissä kaikilla on suunnilleen sama näkökulma, yksi metsästäjä toteaa.

Kun on istunut yksin metsässä useampia tunteja, tuntuu oudolta päästä yhteisöön. Metsästäjät kokevat nollaavansa itsensä. Metsästäjät viihtyvät yhdessä, ja heistä on mukava puhua yhteisestä harrastuksesta. Metsästysporukan yhteenkuuluvuus koetaan aivan erityisenä. Ehkä se johtuu siitä, että kiinnostus metsästästä kohtaan on niin suuri, yksi metsästäjä miettii.

Metsästysporukassa kaikki ovat samalla viivalla. Taustalla ei ole mitään merkitystä, vaan metsästyks on tärkeintä. On yhteinen tavoite, jonka koetaan toimivan hyvin. Leirinuotion ympärillä on yhteisö, kun paistetaan makkaraa. Jos istutaan kahden kesken keskustelut ovat henkilökohtaisempia, yksi metsästäjä kertoo. Jos tuntee jonkun porukasta, on helpompi olla mukana metsästäjänä. Ja varsinkin silloin, jos saa olla metsällä ystävien kanssa. Muissa harrastuksissa ei ole samanlaista sosiaalista yhteisöä.

Osa metsästäjistä on lähinnä vain mukana hirvimetsällä, kun taas toiset tapaavat myös talkoissa, suunnittelukokouksissa ja jotkut ovat käyneet joskus yhdessä syömässäkin metsästyksen jälkeen. Myös ampumailtoina tavataan ja vaihdetaan kuulumisia. Sekä sosiaalista puolta että yksinäisyyttä tarvitaan, mutta sosiaalinen puoli on tärkeämpi läntisellä alueella. Joskus metsästäjistä on mukavaa olla yksin passissa ja katsella, mitä luonnossa liikkuu. Kun istuu yksin passissa muutaman tunnin, se on kuin joogameditointia, yksi metsästäjä kertoo. Ympärillään näkee pieniä, yksinkertaisia asioita. On ihanaa ja rentouttavaa olla luonnossa, metsästäjät toteavat.

3.2.4 Perinnön ja alkuperän merkitys

Eteläinen alue

Perintö ja alkuperä vaikuttavat siihen, että metsästyks on metsästäjien mielestä tärkeää heille. Leirinuotiolla kuulee parhaat kertomukset menneistä ja legendoista. Tarinoiden kertominen leirinuotiolla on vanha perinne, jolla tietoa siirretään eteenpäin. Se on sosiaalinen opetuspaikka.

Suomen väestö on kamppailut selviytyäkseen, yksi metsästäjistä kertoo. Suomessa on pitkään pimeää ja kylmää, minkä vuoksi selviytyminen on haaste. Metsästäjät kertovat, että suomalaisilla on metsästyks geeneissään ja sen saa syntymälahjaksi. Metsästyks on ympärivuotista toimintaa, kun seurataan luontoa ja riistaa, kartoitetaan alueita ja perustetaan riistapeltoja.

Yksi metsästäjistä on muuttanut maaseudulle, koska hän kokee sen paikaksi, jossa on hyvä olla. Kun asuu lähellä luontoa, keskellä metsästyksmaita. Se on yksi elinehto. Hän on myös päättänyt, ettei muuta koskaan enää kaupunkiympäristöön. Koska metsästäjät viihtyvät keskellä metsää, he voivat saada olla siellä rauhassa ja omissa oloissaan, kun haluavat. Autosta voi hakea tavaroita kalsarisillaan ja on tilaa rakentaa lapsille maja, metsästäjä kertoo. Lisäksi maaseudulla ollaan sosiaalisempia. Vuodenajat näkyvät paremmin, ja metsästäjät elävät niiden mukaan. Luonnonolosuhteet ovat perintö, joka on jäänyt unohduksiin. Metsästäjien mielestä tuntuu alkuperäisemmältä, kun on yksinkertaisia asioita ja pärjää vähemmällä. Metsästäjät pitävät siitä ajatuksesta. Yksi metsästäjä mainitsee, että yksinkertaisista ja itsestään selvistä asioista tehdään liian monimutkaisia. Ruokaa voi saada metsästä, ja se on ikiaikainen lahja, yksi metsästäjä sanoo. Yksi metsästäjä ihailee 1960-, 1970- ja 1980-lukuja, jolloin kaikki oli suurempaa ja yksinkertaisempaa.

Yksi metsästäjä voi paremmin, kun saa olla metsässä, pimeässä ja hiljaisuudessa. Hän voi istua mökin terassilla ja kuunnella hiljaisuutta. On täysin hiljaista. Ei ääniä, ei ihmisiä eikä valoa. Se on vastapaino työlle tietokoneen ääressä.

Itäinen alue

Metsästys on metsästäjille tapa palata juurille, perinteeseen ja kulttuuriin. Metsästyskulttuuri on omanlaisensa. Metsästäjät kertovat, että leirinuotiolla kerrotaan elämästä. Esimerkiksi 85-vuotiaan metsästäjän kertomukset paikallishistoriasta kulkevat perintönä.

Metsästyskulttuuri palaa menneeseen. Saunaan mennessään metsästäjät kantavat sinne puut ja veden. Metsästäjät ovat kasvaneet sellaisessa kulttuurissa. Paikkakuntalaiset menivät metsään hakemaan ruokaa ja puita. Metsästäjät itäisellä alueella arvostavat sitä ja kokevat sen luonnollisena. Moni kertomus olisi jäänyt kuulematta, jollei olisi istuttu leirinuotiolla kuuntelemassa. Metsästäjät kertovat myös, että ihmiset haluavat mennä metsään ja olla ilman sähköä ja tietokonetta. Ihmiset tuntevat vetoa juurilleen. Metsästäjät kertovat, että nekin, jotka eivät ole eläneet tässä kulttuurissa haluavat kokeilla luontoon ja juurilleen palaamista.

Samalla kun metsästys on käynnissä, metsästäjät keräävät myös sieniä ja tekevät luontohavaintoja. Se on heille elämäntapa. Yhdelle metsästäjistä se on perintöä viidennessä sukupolvessa. Metsästäjän mielestä moni on nyt vieraantunut luonnosta. Selviääkö ihminen ilman sähköä? Entä kun tiet ovat liukkaita? Mitä Riistakeskus tekee, kun sähkö on poissa, kun kaikki on nykyään verkossa, metsästäjät kysyvät.

Pohjoinen alue

Perintö ja alkuperä ovat tärkeitä pohjoisen alueen metsästäjille. Metsästäjät kertovat, että juurilla on merkitystä ja että se on selkäytimessä. Luonnosta huolehtiminen on vanhaa perintöä. Perintö antaa kipinän. Se on aina ollut olemassa, koska se on ollut nurkan takana luonnon kanssa. Metsästäjien arvot tulevat lapsuudesta. Heistä on ihan normaalia elämää hakea lihaa metsästä.

Puiden pilkkominen, marjojen ja seinien kerääminen sekä metsästys ja kalastus ovat alkuperäinen elämäntapa. Se on ollut lähellä omavaraistaloutta. Metsästysvaatteet antavat tunteen siitä, että ollaan lähellä luontoa ja omaa alkuperää, joka on sisään rakennettu. Toisilla se näkyy, mutta toisilla ei, metsästäjät kertovat. Se on elämäntapa, jossa on riippumaton ja pärjää ilman digitaalisia varusteita. Metsästäjien mielestä ihmiset selviytyvät ilman sähköä ja sisävesiä.

Yksi perintö, jonka metsästäjät ovat saaneet entisajoilta, on kikka jättää karkeasti paloitetu ruho riippumaan metsään seuraavaan tai ehkä sitä seuraavaan päivään ennen sen noutamista kotiin. Liha laitetaan ristin muotoon ja metsästysliivi ja kahvipannu jätetään pitämään eläimet ja linnut loitolla ruhonosista. Toinen kikka on se, että leipä säilyy paremmin puulaatikossa. Erään metsästäjän kertoma vanha viisaus on, että autiotupa on niin kutsuttu maamerkki, esimerkiksi kahden hirvipolun risteyksessä, ojan vieressä tai niemenkärjessä, ja että autiotuvat rakennettiin sellaisiin paikkoihin, että niihin löysi ilman kompassia.

Metsästäjät kertovat, että luonnossa ei kannata kikkailla. Kirves, kahvipannu, makuualusta ja makuupussi pitää olla mukana, jos aikoo yöpyä metsässä. Ennen kaikki mahtui reppuun. Nyt tarvitaan melkein auton lisäksi peräkärri, toteavat metsästäjät. Kun nukutaan autiomajoissa, pitää

illalla kantaa sisään tarpeeksi vettä ja puita, että ne riittävät vielä aamuksi. Metsästys on selkäytimessä. Metsästäjiä on ollut aina. Metsästäjät kertovat, että kaupungissa vieraantuu luonnosta, ja kun ei näe luontoa, tulee paha olo. Kaiken kauniin voi nähdä vain kuvissa. Metsästäjät ovat sitä mieltä, että kun pyörii vain omissa ympyröissään, tulee sokeaksi kaikelle, mitä on sen ulkopuolella.

Joskus metsästäjillä on tarve olla täysin rauhassa, ja sen tunteen he voivat kokea Lapissa. He lähtevät liikkeelle aamukoitteessa ja palaavat takaisin pimeällä. Se on rankkaa, mutta siihen on vain selittämätön sisäinen tarve. Voi todeta, että tarve on olemassa, koska ihmiset vaivautuvat kalastamaan, metsästämään ja keräämään marjoja, he toteavat. Metsään meneminen ja vaikkapa puiden pilkkominen on paluuta juurille. Alkuperän vetovoima saa menemään metsään paistamaan makkaraa.

Tuli on myös perintö ja elämän merkki, yksi metsästäjä kertoo. Leirinuotion äärellä ei ole sosiaalisia eroja. Kaikki ovat samanarvoisia ja samalla viivalla iästä, urasta ja sukupuolesta riippumatta. Leirinuotion äärellä jaetaan ilot ja surut sekä menestykset. Ne hetket kuuluvat makkaranpaistoon illalla. Vielä nykyäänkin istutaan leirinuotiolla, vaikka saalis noudetaan mönkijällä ja koiraa seurataan GPS:llä.

Läntinen alue

Läntisellä alueella mainitaan myös perinnön vaikutus siihen, että on alettu metsästä. Metsästäjät kertovat, että jokin vetää metsään, mutta on vaikea sanoa tarkalleen, mikä se on. Yksi metsästäjistä pakkasi 12-vuotiaana eväsrepun, keitti kahvit ja sanoi isälleen, että nyt mennään metsään. Metsästäjät kertovat, että metsästyksessä on jotain maagista. Ruoan hakeminen metsästä ja tarjoileminen lapsille on kuin perintöä entisajoilta, ja metsästys on syvällä selkäytimessä. Lisäksi lapset arvostavat sitä, mitä metsästäjät tuovat metsästä. Metsästäjä haluaa osata leikata itse lihan, koska silloin hän tietää, miten puhdasta se on. Nuorempana ajatus oli toinen. Vanhemmat maksoivat kaiken, ja äiti teki ruoan. Nyt metsästäjä tekee sen itse, eikä sitä tee kukaan hänen puolestaan.

Metsästäjät kertoivat, että heillä on vuoden ruoat pakkasessa. Ja lapset syövät mieluummin hirvenlihaa kuin karkkia. Metsästäjän mielestä on tärkeää, että lapset tietävät, mistä liha tulee. On myös eettistä, että syö sen, minkä kaataa. Heistä ei ole hyvä ampua ja jättää saalis metsään. Luontoa täytyy kunnioittaa. Metsästys on pohjimmiltaan perintöä aikojen alusta. On vanhan vaiston mukaista tuoda lihaa kotiin perheelle. Voi sanoa, että ikivanha perintö antaa hyvinvointia, metsästäjät toteavat.

Nykyisin ihmiset ovat vieraantuneet maaseudusta. Ihmiset, joilla on asiat liian hyvin, arvostelevat usein metsästäjiä, eräs metsästäjä kertoo. Vain pieni osa metsästäjistä ei osaa käyttäytyä, mutta suurin osa heistä huolehtii luonnosta. Loukkaantuneen eläimen jäljitys on luonnonläheistä ja eläinystäväällinen teko. Yksi metsästäjä on sitä mieltä, että ne, jotka arvostelevat metsästäjiä, voivat tulla itse katsomaan, koska sosiaalinen media antaa väärän kuvan. Voi viettää päivän

metsästäjien kanssa, että näkee, miten paljon rahaa, energiaa ja aikaa metsästäjät uhraavat metsästykseseen. Arvostelijoilla ei ole metsästäminen geeneissä, he ovat vieraantuneet siitä monien sukupolvien kuluessa. Ellei Suomen väestö olisi osannut metsästää sodan jälkeen, se olisi kuollut nälkään. Ihminen on kotoisin maaseudulta, yksi metsästäjä kertoo. Jokaisella on se juurissaan jossain vaiheessa. Kaikki eläimetkin keräävät ruokaa talveksi, he toteavat.

3.2.5 Hyvinvointi

Eteläinen alue

Kaikilla neljällä alueella metsästyksen ydin on edistää metsästäjien hyvinvointia. Eteläisellä alueella metsästäjät kertovat, että he metsästyksen aikana nollaavat ajatuksensa, saavat liikuntaa yhdessä koiran kanssa ja saavat terveellistä ruokaa. Metsästys edistää sosiaalista, fyysistä ja henkistä hyvinvointia. Metsästäjät kokevat, että se on jotain suurempaa, jota haluaa lisää. Vaimo on ymmärtänyt, että se vaikuttaa metsästäjän hyvinvointiin, koska hän on todennut, että mies on paremmalla tuulella oltuaan metsässä. Metsästys, alkuperä ja sosiaalinen puoli luovat hyvinvointia. Luonnossa liikkuminen antaa henkireiän arkeen, ollaan yhdessä, yksin ja hoidetaan riistaa. Se luo hyvinvointia, metsästäjät kertovat.

Itäinen alue

Juurien, perinteiden ja kulttuurin lisäksi luontosuhde edistää hyvinvointia itäisellä alueella. Metsästäjien mielestä luonnossa oleminen on avain hyvinvointiin. Idässä metsästäjillä on luonto lähellä joka päivä.

Tärkeintä on kuitenkin kokonaisuus, he tuntevat kuuluvansa paikkakunnalle, jossa heillä on suku ja juuret, ja olemalla luonnossa he irtautuvat arjesta. Se on henkireikä arjessa, ja he saavat hengittää toisenlaista ilmaa. Kun he istuvat yksin hiljaa passissa, he nollaavat ajatuksensa. Myös kokoontuminen aamuisin, tauot leirinuotiolla makkaranpaistossa, seura, kokoontumispaikka ja tutut maastot luovat hyvinvointia. Mutta myös se, että saa kulkea koiran kanssa luonnossa ja että hoitaa omaa kuntoa koiraa kouluttaessa ja riistanhoito vaikuttavat hyvinvointiin. Se on kokonaisuus, elämäntapa, metsästäjät kertovat.

Pohjoinen alue

Metsästäjien hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä pohjoisessa ovat elämäntapa ja kokonaisuus. Metsästys on harrastus, jossa saa olla metsässä ja joka on hyväksi hyvinvoinnille, he kokevat. Jotkin metsästäjistä ovat valinneet asuinpaikkansa sen perusteella. Raitis ilma ja maisema saavat metsästäjät rentoutumaan. Yksi metsästäjä kertoo, että ihmisistä ei saa olla jälkiä. Kansallispuistoissa on koskematonta luontoa. Yksi metsästäjä kertoo ahdistuvansa avohakkuista. Luonnossa ja metsässä olo itsessään rauhoittavat. Olkapäät putoavat, kun puetaan metsästysvaatteet päälle. Se on kuin taika, he kertovat. Pohjoisesta kotoisin olevat ja siellä

metsästävät ovat varttuneet metsästyksen parissa ja heidät on opetettu siihen. He kokevat, että on kodikasta mennä metsään, missä stressi katoaa. He tuntevat olonsa turvalliseksi metsässä, eivätkä pelkää siellä koskaan. Se on heistä tottumuskysymys. Heidät on opetettu olemaan pelkäämättä metsässä.

Myös koiran kouluttaminen ja liikunta lisäävät hyvinvointia pohjoisen alueen metsästäjien keskuudessa. He voivat hyvin, kun saavat olla rauhassa, yksin ja itsekseen. Ei ole stressiä, hiljaisuus on stressitöntä ja se rauhoittaa mielen. Yksi metsästäjistä ajattelee sinisiä ajatuksia yhdessä poikansa kanssa, kun he katselevat taivasta ja miettivät, ja joskus he voivat myös jutella. Metsästäjän mukaan se rauhoittaa.

Myös sosiaalinen kanssakäyminen ystäväpiirin ja vanhojen työkavereiden kanssa luo hyvinvointia. Seura, jossa syntyy sosiaalisia keskusteluja, helpottaa arkea, he kertovat. Se on seura, jossa metsästäjillä on tunne, että he kuuluvat jonnekin, ryhmään kuulumisen saa aikaan yhteisöllisyyden. Jopa muilla paikkakunnilla asuvat lapset palaavat metsästysaikaan ollakseen yhdessä metsästysporukan kanssa. Metsästäjät kokevat olevansa hyvässä seurassa, kun he ovat omalla porukalla metsästävässä. Hirvenmetsästyskulttuurilla on vaikutusta hyvinvointiin. Yksi metsästäjistä kertoo, että nykyisin on outoa mennä käymään jonkun luona, koska älymaailma on saanut yhdessäolon tarpeen katoamaan. Hän jatkaa, että se on elämäntapa ajassa, jolloin on kiire eikä ole aikaa sosiaaliselle yhdessäololle.

Se on kokonaisuus. Luonto luo hyvinvointia, metsästäjät kertovat. Metsästäjät ovat poissa työpaikoilta ja irti rutiineista. Metsässä olo avaa uudenlaisen tietoisuuden. Se on jotain, mikä kiertää koko vuoden kokousten ja koirakoulutuksen merkeissä. Metsästäjien mielestä luonnon vaikutus on alitajunnassa, ja metsästyksessä ja luonnossa oleminen on luonnollista.

Läntinen alue

Läntisen alueen metsästäjien mielestä hirvenmetsästyksellä on terveyttä edistävää. Koetaan hyvänä, että pääsee viikonloppuna rentoutumaan ja irti muun muassa tietokoneista. Nykyinen työtahti on kova. Menemällä metsään metsästäjät saavat vähennettyä kierroksia. Se on omanlaisensa vastapaino. Se on rauhallista, eikä metsässä ole muita ääniä.

Metsässä on sekä sosiaalista aikaa että omaa aikaa. Yhteisö on tärkeä, ja metsästäjät tuntevat kuuluvansa ryhmään, jolla on yhteiset kiinnostuksen aiheet. Heistä ollaan samalla aaltopituudella, kun ollaan metsässä. He ovat tunteneet toisensa niin pitkään. Se vaikuttaa henkiseen hyvinvointiin.

Ulkoileminen ja koiran kouluttaminen luo myös hyvinvointia. Eräs metsästäjä kertoo voivansa hyvin, kun saa päästää koiran metsään ja pitää sen mukana metsällä. Se on jännittävää. Yksi hyvinvointiin vaikuttava tekijä on myös se, että metsässä metsästäjillä on aikaa ajatella ja työstää asioita, he kertovat. He voivat keskittyä ajatuksiinsa. Kela korvaa vain sairauksia, ei ennaltaehkäise niitä, metsästäjät toteavat. Heistä luonto ennalta ehkäisee.

3.2.6 Luonnon merkitys

Eteläinen alue

Metsästäjät kertoivat, että tärkeintä metsästyksessä on olla luonnossa. Yksi metsästäjistä on lapsesta asti viihtynyt luonnossa, ja tunne on vain vahvistunut iän myötä. Matkalla majalle olkapäät alkavat laskea ja tien varrella, missä liikkuu enemmän ihmisiä, ne taas nousevat. Metsästäjät kertovat, että mikäli ei ole vertailukohtaa, ei huomaa, miten luonto vaikuttaa. Metsällä on asiaa, ja siellä näkee kaikkea mahdollista ja siellä voi myös kerätä sieniä ja marjoja.

Eräs metsästäjä kertoo, että ihmiset käyvät museoissa ja taidenäyttelyissä, mutta hänelle luonto on taidenäyttely, joka vaikuttaa sataprosenttisesti hänen hyvinvointiinsa. Luontosuhde on luonnon kunnioittamista. Metsästyksessä on luontosuhde, joka on muutakin kuin tappamista. Metsästyksessä on riistanhoitoa ja luonnonsuojelua, joka ylläpitää tasapainoa. Metsää on hoidettava niin, että se on olemassa myös tulevaisuudessa. Luonnossa pitää liikkua niin, että jättää jälkeensä tuleville puhtaan metsän. Tappaminen on murto-osa metsästyksessä. Metsästäjät kertovat, että kyse on enemmän hoitamisesta. Kaikki saali käytetään. Teurasjätteet jauhetaan koirille.

Itäinen alue

Itäisen alueen metsästäjät kertovat, että luontosuhde maalla on ihan erilainen kuin kaupungissa. Kesäilta koskenrannalla perhokalastuksen parissa tekee hyvää. Kalastuksellakin on rauhoittava vaikutus. Viikon työrupeaman jälkeen kalastaminen ja metsästyksessä ovat vastapaino.

Metsästäjät ylläpitävät luonnon tasapainoa. Metsästäjät kertovat olevansa luonnonsuojelijoita, jotka pitävät yllä luonnon tasapainoa. Metsästäessään koiran kanssa he ovat yhtä luonnon kanssa. Lähelle seisontahaukkua päästäkseen on osattava lukea luontoa, metsästäjät kertovat.

Pohjoinen alue

Luonnolla on välitön vaikutus hyvinvointiin, pohjoisen alueen metsästäjät kertovat. Se rauhoittaa, ja he voivat hyvin saadessaan kulkea metsässä ja tuntevat paineiden ja stressin katoavan kehostaan. Jo nuoresta iästä osalla metsästäjistä on ollut luontosuhde, ja he ovat saaneet nähdä luonnon ja kuulla lehtien putoilevan maahan, ja silloin he kokevat kaiken olevan kohdallaan. Luonto on aina kiehtova omine ihmeineen, ja sieltä löytyy valtavasti eri muotoja, eräs metsästäjä kertoo. On mahtava tunne kuunnella luontoa, varsinkin aamuisin, kun on hiljaista. Metsästäjät pysähtyvät ja rauhoittuvat katselemalla taimenia puroissa. Metsästyksessä on tapa olla luonnossa. Metsästä saadusta laadukkaasta ruokaa, ja metsää on arvostettava. Luonto luo hyvinvointia, metsästäjät kertovat.

Läntinen alue

Luonto rauhoittaa läntisen alueen metsästäjien muuten stressaavaa elämää. Luonto on hyvä vastapaino, he sanovat. Jopa moottorisahan käyttäminen on rentouttavaa. Ulkoilu on luonnollinen osa elämää, metsästäjät kertovat. On kuitenkin hyvä, että jotkut viihtyvät asfaltillakin. Muussa

tapauksessa maaseudulla olisi ahdasta, he toteavat. Maaseudulla voi puhua mitä tahansa, mutta kaupunkiympäristössä pitää valita sanansa.

Metsästäjät kertovat, että maaseudulla ollaan paljon rennompia ja eletään yksinkertaisemmin. Kaikki ymmärtävät toistensa huumoria, on hiljaista ja pimeää ja ollaan keskellä luontoa. Yksi metsästäjä kertoo liikkuvansa vanhassa kuusimetsässä, jossa on vanha, sammaloitunut traktoritie ja suppilovahveromatto. Yksi metsästäjä kertoo, että kun hän houkuttelee pyytä ja se tulee lähelle, hän tuntee, että luonto tulee lähelle. Metsästäjät sanovat, ettei tarvitse ampua, vaan voi vain nauttia. Metsästys on vain syy lähteä luontoon.

Eräs metsästäjä tulee levottomaksi, ellei pääse vähään aikaan metsään. Yksi metsästäjä kertoo, että on erityinen tunne lähteä metsään aamulla, sytyttää nuotio ja odotella, mitä koira tekee. Luonto antaa rauhan. Metsästäjät kertovat, että metsässä on paljon katseltavaa, mutta ei mitään, mikä ärsyttäisi. Kivääri on mukana, siltä varalta, että törmää peuraan, ja kun metsästäjä kulkee kiväärin kanssa, ei tarvitse selitellä olevansa metsässä rentoutumassa. Luonto vaikuttaa hyvinvointiin myös läntisellä alueella.

3.2.7 Sanoma

Keskusteluissa metsästäjien kanssa eri alueilla ilmeni, että he haluavat tuoda esiin sanoman osallistumalla tutkimukseen. Esiin nousi:

- että tarvitaan lisää informaatiota ja viestintää
- että pitää saada metsästäjien ääni kuuluviin ja kunnioitusta heidän työlleen
- myös näkemyksiä kaupallisesta metsästyksestä
- että metsästys voi olla monilla paikkakunnilla ainoa harrastus, joka kokoaa väkeä yhteen
- susiteema
- että metsästäminen on ihmisen alkuperän vaalimista

Tärkein esiin tullut sanoma oli, että on tuotava esiin se, miten tärkeää metsästys on metsästäjien hyvinvoinnille ja myös metsästyksen sosiaalinen rooli.

Eteläinen alue

Eteläiseltä alueelta tutkimukseen osallistuneet metsästäjät halusivat olla mukana tutkimuksessa saadakseen toisenlaisen näkökulman siihen, mitä metsästys on, koska metsästäjien ääni ei kuulu yhtä hyvin kuin metsästystä vastustavien ääni. Yksi metsästäjistä kertoi, että metsästys on luonnonsuojelua, ja että vastustajat asuvat usein kaupungeissa. Heistä olisi hyvä ajatus järjestää ”vaihto-oppilas”-projekti, jonka puitteissa vierailtaisiin toisissa metsästysporukoissa. Näin saisi käsityksen siitä, miten muut toimivat ja ehkä uusia ajatuksia ja ratkaisuja omaan metsästysporukkaan. Kaupallista metsästystä ei pidetty hyvänä asiana, koska metsästäjien mielestä ei voi vain mennä paikalle ja maksaa kaikesta.

Myös sudet nousivat esiin keskusteluissa. Metsästäjien mielestä sudet saavat olla metsässä, mutta eivät asutuksen keskellä, ja että asiassa pitäisi käyttää järkeä. Metsästäjät olivat myös sitä mieltä, että lasten ja nuorten ottaminen metsälle on hyvä, sillä 16-vuotiaan on hyvä tutustua luontoon.

Itäinen alue

Kuuden itäiseltä alueelta vastanneen metsästäjän sanoma on, että hirvenmetsästys on kokonaisuus, joka on hyvin tärkeä ja sillä on suuri merkitys monen metsästäjän elämässä. He toivovat, että lapset voivat jatkaa metsästystä. Metsästys on vaikuttava tekijä metsästäjän juurissa. Riistan kunnioittaminen on tärkeää. Metsästäminen on luonnollinen asia, ja siihen liittyy sosiaalinen yhdessäolo, jossa voidaan onnistua yhdessä. Ellei saalista tule, sille ei mahda mitään. Luonnosta ei voi ottaa mitään väkisin, he kertovat. Kaupallisesta metsästyksestä metsästäjät toteavat, että vieraileva metsästäjä ei tiedä, mitä pitäisi ampua.

Metsästäjät toivovat, että suurelle yleisölle saataisiin tietoa siitä, mitä tapahtuisi, ellei metsästäjiä olisi. He toivovat lisää myönteistä informaatiota ja uutisia metsästyksen todellisesta merkityksestä. Myös sitä informaatiota, että metsästys säästää työterveydenhuollon menoja, koska hyvinvointi lisääntyy. Metsästyksellä on välitön vaikutus hyvinvointiin, he toteavat.

Hirvi on metsästäjille tärkeä. Se on enemmän kuin vain ruokaa pöytään. Metsästäjät toivovat, että heihin luotettaisiin enemmän, koska heillä on tietoa. Nyt metsästäjät kokevat, että viranomaiset eivät luota metsästäjiin ja näiden osaamiseen. Kenttätyö ja yhteistyö metsästäjien ja viranomaisten kanssa koetaan paremmaksi kuin ennen. Tiedonpuute johtaa luottamuspulaan, metsästäjä kertoo. Heidän mielestään tarvitaan palautetta.

Susi ja sen vaikutus metsästykseseen ja siten metsästäjien hyvinvointiin itäisellä alueella nousi esiin keskusteluissa metsästäjien kanssa. Sudet nappaavat hirvenvasoja, ja se vetää metsästäjien mielen aika synkäksi. Metsästäjät eivät koe itseään petoeläinvastaisiksi, mutta heistä metsä on suden paikka. Suden luontainen ihmisarkuus on kadonnut. Metsästäjät kertovat, että koira on heille perheenjäsen ja tärkeä metsästyksessä, koska ajometsästys ei enää toimi. Ajometsästys oli ennen tapahtuma, johon koko kylä osallistui. Nyt ei ole enää aikaa, ja metsästäjät alkavat olla vanhoja. Metsästäjien mielestä susien karkottamisella ja aidoilla vain lykätään ongelmia. Sudella on suuri vaikutus myös muuhun yhteisöön eikä vain metsästäjiin.

Lasten ja nuorten aktivoimiseksi viestinä oli, että pitäisi järjestää kouluista retkiä metsästyseurueiden mukaan, niin että taidot ja kulttuuri leviävät. Pitäisi katsoa itseään peiliin, että saadaan nuorempia mukaan, sillä nykyisin puitteet ovat liian tiukat. Toinen tapa on nimetä porukan uusille jäsenille kummi. ”Vaihto-oppilas”-projektia pidettiin hyvänä ajatuksena metsästäjien keskuudessa. He miettivät, että sellaisten, jotka eivät muuten oleile metsässä, pitäisi päästä maastoon ja nähdä, miten todellisuudessa toimitaan. On kuitenkin se vaara, että tunnelma kärsii, kun porukkaan tulee vieraita, ja silloin tilanne ei vastaa todellisuutta.

Pohjoinen alue

Pohjoisen alueen metsästäjien sanoma on, että metsästys on haja-asutusalueella tärkeää toimintaa. Se kokoaa kylien väen ja saa heidät puhaltamaan yhteen hiileen. Usein metsästys voi olla kylän ainoa harrastustoiminta. Siksi muiden pitää metsästäjien mielestä saada tietää, miten paljon aikaa metsästäjät käyttävät metsästykseseen. Metsästäjät miettivät, mitä tapahtuisi, ellei metsästäjiä olisi. Metsästäjiä pitäisi arvostaa enemmän eikä vain syytellä, metsästäjät sanovat. He poistavat ylimääräisiä yksilöitä ja tekevät parhaansa kannan säätelemiseksi. Eräs metsästäjä kertoi esimerkin: otetaan autot pois tieltä, niin ei tapahdu onnettomuuksia.

Metsästäjien sanoma on, että suuri yleisö tarvitsee lisää tietoa metsästyksen merkityksestä. Metsästys ei ole vain sitä, että mennään metsään tappamaan. Metsästäjät kertovat, että ampuminen ei ole tärkeintä, vaan tärkeintä on kaikki muu metsästykseseen liittyvä. Se on tapa olla yhdessä sen sijaan että käytäisiin teatterissa, joita ei lähellä ole. Tiedonpuute aiheuttaa luottamuspulaa viranomaisiin. Metsästäjän mielestä viranomaisten pitäisi kuulla enemmän kentän ääntä ja arvostaa ja kunnioittaa metsästäjien osaamista. Pelin on oltava reilua, ja lakko on vastalause luottamuspulalle, metsästäjät toteavat.

Pohjoisen alueen metsästäjät kertovat, että vuodenajat ovat heille tärkeitä. He elävät niiden mukaan lihalla, marjoilla ja sienillä. Se on elämäntapa, joka vaikuttaa elämänlaatuun. Metsästäjät toteavat, että niille, joiden elämään metsästys ei kuulu, pitävät sitä eksoottisena elämäntapana. Luonnonläheistä elämää elääkseen täytyy tehdä päätös ja uskaltaa, metsästäjät kertovat. He kertovat, että ihmiset elivät ennen enemmän luonnosta. Se on muuttunut, kun on tullut isoja kauppakeskuksia. Eräs metsästäjä kertoo, että se on vaikuttanut myös hyvinvointiin, sillä 20 vuotta sitten hän ei ajatellut näin. Hänestä stressi tarttuu kaupunkiympäristössä mutta ei maaseudulla. Hän elää nykyisin ilman kelloa.

Mietteet hiljaisesta tiedosta, joka kulkee suvussa, mainittiin myös. Hiljainen tieto on selkäytimessä, koska lapset ovat kasvaneet siihen. Erään metsästäjän mielestä metsästyksessä pitäisi olla kummitoimintaa. Joku kertoisi hiljaisesta tiedosta niille, jotka eivät ole saaneet sitä sukunsa kautta. Lisäksi pitäisi olla ampumiskokeen yhteydessä syventävää koulutusta, jossa oppisi ottamaan saaliin talteen. Kerrottaisiin, miten ruho käytetään ja mitä kaikilla osilla voi tehdä.

Tulevaisuudessa ajatuksena voisi olla järjestää tapahtumia lapsille ja nuorille yhdessä vanhempien tai isovanhempien kanssa. Metsästäjien mielestä niin on helpompi saada nuoret takaisin kotipaikkakunnalle opiskelujen jälkeen. Ja on parempi, että nuoret ovat mukana metsällä kuin pahanteossa kylillä, he toteavat. Metsästäjien mielestä lasten pitäisi saada tietää, mistä liha tulee. Heidän mielestään, kun lapset ovat mukana metsästämisessä, he oppivat, ja on tärkeää, että he voivat arvostaa ja kunnioittaa luonnosta saatavaa ruokaa. Heidän omat lapsensa ovat olleet mukana kantovaljaissa. Metsästäjien mielestä lapsia voi opettaa, mutta heitä ei voi pakottaa. Heitä voi opettaa tekemään ruokaa, huolehtimaan varusteista, tekemään tulen ja rakentamaan katon päänsä päälle. Erään metsästäjän mukaan heistä pitää tulla varmoja ja arvostavia luonnossa liikkuja, ja kokemus saa heidät ajattelemaan luovasti. Yhteen metsästysseuraan vanhempia tulee

lastensa kanssa lahtivajaan, jotta lapset oppivat, mistä liha tulee. Ottamalla lapsia mukaan metsästämään metsästäjät toivovat heidän jäävän seuraan. Tarkoituksena on myös, ettei elämäntapa jää heille vieraaksi. Metsästäjien mielestä lapsia on tärkeää opettaa. Eräs metsästäjä kertoo, että ennen lapset ja nuoret harrastivat enemmän eräelämää ja metsästystä, mutta nykyisin on tv ja iPad.

Joillakin metsästäjillä on mielipiteitä vierailevista metsästäjistä, jotka tulevat Lappiin metsästämään. He kertovat, että on helpompi tehdä nuotio, kun ei tarvitse välittää, minne sen tekee. Vieraat tulevat vain metsästämään, kun taas paikalliset vievät metsään suolakiviä. Metsästäjät toivovat, että vierailijat ottavat selvää kirjoittamattomista säännöistä. Heidän pitäisi käyttäytyä hyvin ja kohteliaasti puhumalla paikallisille ja kysymällä heiltä. Vieraileville metsästäjille paikkakunta ei ole sydämen asia samalla tavalla kuin paikallisille. Vieraat tulevat valmiiseen pöytään, kun taas paikalliset tekevät sen eteen työtä koko vuoden. Metsästäjät toteavat, että vierailijat toki maksavat, mutta he eivät silti mieti, mitä ampuvat ajatellen, että jotain jää tuleviksikin vuosiksi. Se ei ole hyvä kestävä kehitystä ajatellen. Lisää etiikka, reiluutta ja kunnioitusta peräänkuulutetaan. Paikalliset kertovat metsästävänsä esi-isiensä mailla arvostaen ja kunnioittaen riistaa. Metsästäjät sanovat, ettei ongelmaa olisi, jos vieraat noudattaisivat heidän sääntöjään, hiljaisia, sosiaalisia sääntöjä, ja ottaisivat talteen koko saaliin.

Metsästäjät kertovat, että luonnonolosuhteet ovat Lapissa toisenlaiset kuin napapiirin eteläpuolella. Lapissa ollaan luonnon kanssa enemmän vastavuoroisia. Omista maista huolehditaan ja viedään roskat kotiin. Kaikki pitäisi keskittää tiettyihin paikkoihin, niin että erämaa säilyy koskemattomana. Paikalliset laskevat riistan ja vievät ruokaa ruokapaikoille. Sitten valtio myy toisille lupia tulla Lappiin ampumaan. Jotkut metsästäjät miettivät, miksi he keräävät roskia toisten jäljiltä.

Lopuksi metsästäjien viesti susista on, että ne ovat muidenkin kuin metsästäjien ongelma. Sutta suojellaan liikaa, ja se on jo kesyyntynyt. Ihminen on osa luontoa, ja Disney antaa väärän kuvan.

Läntinen alue

Joskus läntisen alueen metsästäjät miettivät, miksi he metsästävät. Varsinkin silloin, kun sää ei suosi. On hyvä, että tutkitaan, mikä vaikutus hirvenmetsästyksellä on hyvinvoinnille ja mitä metsästys merkitsee maaseudulla asuville. Elämästä puuttuisi paljon, ellei saisi metsästää. Metsästäjien mielestä viesti siitä, miten tärkeää metsästys on ihmisille ja miten se vaikuttaa hyvinvointiin, pitäisi saada esiin. Metsästys itsessään saa metsästäjät voimaan hyvin. Ei ole vain kyse lihan vuoksi metsästämisestä. Tärkeintä on yhteisö, leirinuotio, jolla istutaan monta tuntia. Sen merkitys pitäisi tuoda esiin.

Metsästäjät haluavat useampia ihmisiä kiinnostumaan ja haluavat kertoa, mikä tilanne metsästäjien puolelta oikeasti on. Jokainen laukaus on suunniteltu, he kertovat. Pitäisi olla tervettä maalaisjärkeä. Tulkaa mukaan ja nähkää itse, mitä metsästys on, se on metsästäjien sanoma. He

kertovat, että jokaisen metsästyskoiran kouluttamiseen menee paljon aikaa. Metsästäjät toivovat myös, että olisi enemmän tietoa siitä, mitkä järjestöt tekevät mitään.

Hirvenmetsästys on tärkeä yhteisö, jonka jäsenet tapaavat ehkä vain hirvenmetsästyksen merkeissä. Heinäkuussa on talkoot ja ampumailtoja, jotka ovat vielä tärkeämpi nyt, kun metsästäjät eivät asu kotipaikkakunnalla. Eräs metsästäjä lähti hirviporukkaan 20 vuoden iässä. Silloin mukana oli yli 70-vuotiaita. Siitä huolimatta metsästäjät kokivat olevansa samalla tasolla. Oli mielenkiintoista kuunnella, miten 70-vuotiaat kertoivat, missä ja miten he ovat metsästäneet. Tekniikka on muuttunut, metsästäjät toteavat. Ennen käytettiin ajometsästystä. Vanhemmat metsästäjät kertovat myös, mitä passipaikoilla on tapahtunut ja mitä ja miten on ammuttu.

Metsästäjät toteavat, että väki maaseudulta voi vähentyä, ellei ole mahdollisuutta metsästä. Metsästäjät toivovat, ettei metsästys kaupallistu. Raha ei tuo hyvinvointia, ja se voi pilata koko yhdistystoiminnan. Samalla katoaa sosiaalinen merkitys. Metsästäjien mielestä metsästys vaikuttaa henkiseen hyvinvointiin. Se rauhoittaa ja on monille henkireikä. Luonto on vaikuttava tekijä, ja metsästys on syy mennä metsään rentoutumaan, ja samalla metsästys on sosiaalinen tapahtuma. Metsästäjät kertovat, että metsästysperinne siirtyy lapsille opettamalla. Lapset saavat tulla mukaan, jos heitä kiinnostaa, mutta siihen ei pidä pakottaa. Lapsille on helpompaa alkaa metsästä, jos vanhemmat metsästävät. Silti myös metsästävistä ystävistä voi olla apua.

Susien ilmestyminen läntiselle alueelle on vaikuttanut elämänlaatuun rajoittavasti, kertovat läntisen alueen metsästäjät. Varsinkin vanhat ja juniorit kärsivät eniten. Metsästäjät toivovat, että viranomaiset ottavat järjen käteen ja sallivat kantaa rajoittavan metsästyksen niin, että susi säikähtää ja alkaa taas kunnioittaa ihmisiä. Ihminen oli ravintoketjun huipulla. Metsästys on hieno asia, jolla on pitkät perinteet. Susi pilaa hyvinvoinnin ja sosiaalisen puolen. Metsästäjien mielestä koko yhteisö kärsii, eikä nykyinen kehitys ole kestävä. He sanovat, ettei susi voi juosta asutuksen keskellä, ja jos sen ajaa pois, se palaa takaisin. Jos susia on lähellä lapsia, on tehtävä rohkeampia päätöksiä. Metsästäjät toivovat muutosta. Heidän tarkoituksensa ei ole kitkeä susia pois kokonaan, mutta sudet eivät saa tulla asuinrakennusten läheisyyteen. Eiväthän hirvetkään liiku asutuksen läheisyydessä, he sanovat.

3.3 Alueittain vaihtelevat teemat

Eri alueiden välillä vaihtelevat aiheet ovat muun muassa ristiriidat metsästyksessä, joka mainitaan kaikilla alueilla pohjoista lukuun ottamatta. Juurten merkitys korostui selvästi itäisellä ja läntisellä alueella, kun taas pohjoisella alueella painotettiin kulttuuria. Sen lisäksi, mikä metsästyksessä on tärkeää, nousi esiin bonus, joka mainitaan pohjoisella ja läntisellä alueella, kun taas sosiaalisten medioiden esiinmarssi nousi merkittävästi esiin läntisellä alueella.

3.3.1 Ristiriidat metsästyksessä

Eteläinen alue

Ristiriitoja metsästyksessä ilmenee jossain määrin eteläisellä alueella, ja niiden vuoksi sosiaalinen yhteenkuuluvuus voi kärsiä. Lihasta ei tule riitaa, koska kaikki mukana olleet saavat osuutensa. Metsästäjät kertovat, että ilmapiiri on nyt kannustavampi. Kateutta aiheuttavat hyvät passipaikat ja se, että toiset ovat aktiivisempia talkoissa, sekä se, että säästetty hirvi juoksee naapurin passipaikalle, missä se sitten ammutaan. Metsästäjät kertovat, että Suomessa esiintyy kateutta, mutta että hyvä metsästyksenjohtaja puuttuu ristiriitoihin.

Itäinen alue

Ristiriitoja ja kateutta ilmenee vähemmän itäisellä alueella, mutta ei se silti ole kokonaan poissuljettua. Ne ristiriidat, joita esiintyy, johtuvat usein vanhoista kaunoista ja tietämättömyydestä sekä vuokramaita koskevista mielipiteistä. Ne ovat pikkuasioita, jotka ovat jatkuneet vuodesta toiseen, metsästäjät kertovat. Kateutta voivat aiheuttaa myös koirat ja saalis, mutta ei koirakokeissa, missä kivääri on mukana. Eräs metsästäjä kokee, että ongelma on lähinnä vanhemmilla ihmisillä. Ristiriidat ja kateus hajottavat yhteisöä. Metsästäjien mielestä ei ole pakko ampua, vaan metsästys kokonaisuutena on elämys.

Läntinen alue

Vanhat kaunat ovat vähentyneet sukupolvenvaihdoksen yhteydessä, metsästäjät kertovat. Kiistat pitää selvittää ja tehdä niin kuin on oikein. Erään metsästäjän mielestä joku takertuu joskus pikkuseikkoihin. Erään metsästäjän mielestä pitää olla iloinen metsästyksestä, olla mukana ja nauttia. Kateutta on kuitenkin aina, esimerkiksi jos joku ampuu kaikki hirvet. Metsästäjien mielestä kateudelta vältytään pienemmissä porukoissa, mutta on paikkoja, joissa vaihdetaan metsästysporukkaa, koska ilmapiiri ei ole hyvä.

3.3.2. Juurten merkitys

Itäinen alue

Itäisellä alueella omia juuria pidetään tärkeinä. Metsästäjät kulkevat isiensä ja isoisiensä jalanjäljissä, eikä metsästäjien mielestä olisi sama asia olla hirviporukassa, johon ei olisi mitenkään sidoksissa. Esi-isien mailla metsästäminen saa metsästäjät tuntemaan, että he kuuluvat jonnekin ja he tietävät, mistä ovat kotoisin. He kertovat, että se on perintö, verenperintö, joka luo heille turvaa. Heidän verensä ajaa luontoon, missä he kokevat rentoutuvansa, mikä lisää hyvinvointia.

Läntinen alue

Ne läntisen alueen metsästäjät, jotka ovat perineet metsästyksen isältään, kokevat, että olisi ollut vaikeampaa aloittaa, ellei isä olisi metsästännyt. Metsästäjä kokee myös pääsevänsä paremmin mukaan yhteisöön, jossa hänellä on juuret. Suureen metsästyksen, kuten hirvenmetsästyksen, he osallistuvat siellä, missä heidän juurensa ovat, ja metsästäminen on enemmän kuin vain ampumista. Kotimetsässä he tuntevat joka kiven ja kannon. Hätätapauksessa he voisivat kuvitella metsästävänsä toisessa hirviporukassa päästäkseen metsään, elleivät he ole mukana hirvenmetsästysporukassa.

Metsästyks on kodin peruja ja kulkenut perintönä monta sukupolvea. Se on tärkeä perinne, ja sitä on halu jatkaa. Metsästäjät, jotka tulevat kotiseudulle metsästämään, yöpyvät usein metsästyksen aikana lapsuudenkodeissaan, mikä tuntuu heistä hyvältä. He tuntevat myös, että on oikein syödä sellaisen eläimen lihaa, jolla on ollut hyvät oltavat. Erään metsästäjän 13-vuotias halusi mukaan näkemään, miten eläin tainnutetaan. Sosiaalisessa mediassa metsästäjiä kohdellaan kylmäverisinä tappajina, mutta saalis ripustetaan samalla tavalla kuin liha kaupan lihatiskissä.

3.3.3 Kulttuuri Lapissa

Pohjoinen alue

Metsästäjät kokevat kulttuurin olevan erilainen Pohjois-Suomessa. Lapissa asuu erilaista kansaa. Se on väkeä, joka elää hyttysten armoilla keskellä metsää ja on vähemmän riippuvaista rahasta. Metsästäjistä Lapissa on paras kulttuuri. Siellä voi olla oma herransa ja tehdä, mitä haluaa. Metsästäjät kertovat kunnioittavansa metsää ja käyvänsä siellä vain vierailemassa. Ollessaan metsässä he ovat metsän eläinten kodissa, ja jos nuotio tehdään, se tehdään vanhalle nuotiopaikalle, eräs metsästäjä kertoo. Eräs metsästäjä kertoo, että sosiaalinen yhteisö toimii paremmin maaseudulla. Naapurit auttavat toisiaan. Toinen kulttuuri on, että aamukokoontumiset tapahtuvat isoäidin luona. Eräs metsästäjä kertoo, että sieltä kaikki alkaa. Isoäidin luo kokoonnutaan syömään hirvensydäntä, joka on annettu isoäidille. Pohjoisella alueella perheen ja ystävät sisältävä sosiaalinen puoli ja kulttuuri ovat tärkeitä.

3.3.4 Bonus

Pohjoinen alue

Se bonustekijä, jonka saa kaupan päälle pohjoisella alueella sen lisäksi, mitä metsästäjät kokevat tärkeäksi, on, että metsästys on arjen vastapaino. Toinen bonus on, että liha on luomua, eettistä ja puhdasta eikä eläin ole kärsinyt. On taloudellinen hyöty, koska metsästä saadaan lihan lisäksi myös kalaa, marjoja ja sieniä. Bonus on myös, että saa istua leirinuotiolla muun muassa sukulaisten kanssa ja kuunnella vanhoja tarinoita ja hyviä kertomuksia. Leirinuotiolla muistellaan ilonhetkiä, joita voidaan kertoa eteenpäin. Hämmästyttävät paikat ja maisemat jäävät muistiin. Kuten myös tapaukset ja yllätykset. Bonuksena on myös se, että saa olla koiran kanssa, sekä saalis ja liha, kun se on tyhjiöpakattuna.

Läntinen alue

Läntisellä alueella metsästyksestä kaupan päälle saatava bonus on tekijöitä, joista jotkin ovat toisille tärkeitä tekijöitä ja toisille bonuksia. Bonus voi olla luomuliha. Se on hyvää lihaa, jota riittää koko vuodeksi. Muutaman vuoden metsästyksen jälkeen, kun on saanut lisää kokemusta, jännitys on toisenlainen. Metsästyksen aloittaessa ampuminen on tärkeää, mutta nykyään ajattelee, tarvitseeko kaikkia kyyhkyjä. Bonus on se, että metsässä ollaan riistan vuoksi, koska jonkun on pidettävä silmällä riistapeltoja ja ansoja. Bonus on myös metsästysporukan yhteenkuuluvuus. Samalla oppii tuntemaan muita kyläläisiä. Metsästäjät kokevat, että ei olisi sama asia tavata sienikursseilla. Bonus on myös yhteistyö koiran kanssa. Bonus on myös se, että koiran kanssa saa arkiliikuntaa. Samalla voi kerätä sieniä. Hengellisyys, voi miettiä elämän tarkoitusta ja saada energiaa metsästä. Se tulee iän mukana, toteaa eräs metsästäjä.

3.3.5 Sosiaaliset mediat

Läntinen alue

Netissä on sosiaalisia medioita erilaisine metsästysfoorumeineen, joihin metsästäjät voivat osallistua. Siellä he tuntevat olevansa osa porukkaa, vaikka monet keskusteluissa mukana olevista ovat Ruotsista. Metsästyksen tiimoilta pohdiskellaan kuitenkin Ruotsissa samoja asioita kuin Suomessakin. Metsästysfoorumeilla voi haaveilla olevansa siellä, missä muut ovat ja miettiä, miltä se tuntuisi, he kertovat. Se ei ole kuitenkaan sama asia kuin tavata reaali maailmassa. Silmätysten tapaaminen voittaa verkkotapaamisen.

3.4 Lainauksia yhteydenottokirjeistä

Tutkimukseen osallistumisesta kiinnostuneilta sähköisesti tulleista yhteydenottoviesteistä on poimittu kuusi lainausta. Näitä kuutta vastaajaa on käytetty haastateltujen 28 henkilön lisäksi. Lainaukset on otettu mukaan, koska ne kuvaavat tiivistetysti eri alueita.

3.4.1 Eteläinen alue

Kirjoittaja on eteläiseltä alueelta.

(1)Elämä on heitellyt sukuamme pitkin Suomea ja Eurooppaa. Olen asettunut asumaan pääkaupunkiseudulla, jossa kuulun myös paikalliseen metsästysseuraan. Hirven metsästyksen osallistun kuitenkin ainoastaan Xxxxxxlla esi-isieni mailla. Koen jotenkin Xxxxx maisemien ja maagisen eläimen vetovoiman niin suureksi, että näen paljon vaivaa päästäkseni sinne yhä uudelleen ja uudelleen.

Itse jahtiin lähdetään rentoutumaan, mutta kyllä tosiasiasa monesti tiiviin reissun jälkeen on todella väsynyt. Väsynyt, mutta onnellinen.

Yritän kuvata näkemääni, jotta kotona muistaisi mitä tapahtui. Moni alue missä metsästämme ovat aivan koskematonta erämaata.

3.4.2 Itäinen alue

Näiden kahden lainauksen kirjoittajat ovat itäiseltä alueelta.

(2)Hirvenmetsästyks alkoi kohdallani 80-luvun alussa kun menin paikalliseen seuraan tuuraamaan isääni. Olin tämän ensimmäisen syksyn ja muutaman seuraavankin ajomiehenä. Sitten kun sain aseenkantoluvan, siirryin passimieheksi. Pian veljenikin alkoi harrastamaan hirvenmetsästyks ja hankki koiran. Koiran koulutus oli mielenkiintoista aikaa ja itäisiperian laika oli tuolloin varsin harvinainen rotu hirvijahdissa. Sitkeä koulutus tuotti kuitenkin tulosta ja parhaimpina jahtipäivänä koiralle saatiin kolmekin kaatoa. Parhaita muistoja onkin koiran hyvän toiminnan jälkeen saatu kaato.

Hirvenmetsästyks seurassa antaa hyvää vastapainoa työlle ja arjelle. Siellä tapaa ihmisiä, joiden kanssa ei muutoin olisi tekemisissä. Jos nuorempana joka viikonloppuna tapahtunut hirvijahti tuntui välillä työltä, on se nykyään täysin päinvastoin. Omaa jälkikasvua olen myös käyttänyt tutustumassa hirvenmetsästyks ja saapa nähdä, tarttuuko kipinä heihinkin jossakin vaiheessa. Nuorta porukkaa saisi seuraan jo tullakin, kun keski-ikä nousee joka vuosi ylöspäin. Metsästyksen luonne on muuttunut vuosien saatossa koirametsästyksen yleistyessä ja Tracker ohjelmistojen myötä.

Nykyään ei tarvitse viettää koko päivää passissa, vaan jahti etenee joustavammin tilanteiden kehittyessä. Tekniikka parantaa myös turvallisuuta, kun jahtiin osallistuvat näkevät koirien sijainnin lisäksi passimiehien sijainnit.

Hirvenmetsästyks on hyvä harrastus ja harrastuksena se kannattaa mieltääkin.

(3)Eli mitä se merkitsee minulle. Saan olla luonnossa koirani kanssa ja seurata työskentelyä ja kuulla haukkua paljaassa maastossa ja lumisessa maastossa saan väijyä saalistani ja todeta onko sopiva eläin kyseessä. Porukalla touhuamista ja vanhojen miesten tarinoita ennen kuin oli edes koiria kuinka ajometsästyksellä otettiin saalis talveksi pakastimeen.

3.4.3 Pohjoinen alue

Nämä kaksi lainausta ovat pohjoisen alueen metsästäjien kirjoittamia.

(4)Metsästyksen merkitys minulle ja varmasti monelle muulle metsästäjälle muuttuu vuosien karttuessa. Pikkupojan innokkuudesta saaliiseen tai vanhempien hirvimiesten tulilla istuskeluun ja mukavaan rupatteluun.

Itse aloitin metsästysharrastuksen jo ala-asteella. Muutamia kertoja isän mukana aluksi kokeilemassa ja siitä innostus lähti. Kohta taskussa poltteli tuore metsästyskortti. Pikkupojan innokkuudella kuljettiin metsässä aluksi kanalintuja pyytämässä ja pian isä kysyikin mukaan hirvimetsälle.

Ensimmäinen reissu oli täynnä odotusta eikä aikainen herätyskään painanut. Muun porukan kanssa kokoonnuttiin alueelle, jossa minä myös nappula yritin kovasti tutkia karttaa ja päätellä minne päin ollaan menossa. Päätökset tehtiin ja isän kanssa siirryimme passipaikalle. Metsä räsähteli, tunnelma oli odottava. Hirvet kuitenkin onnistuivat kiertämään meidät ja loppu päivänäkään ei saalista saatu. Pikkupojan innokkuus ei siitä kuitenkaan laantunut, vaikka tällaisia päiviä oli tulossa monia.

Ensimmäisen kiväärin saamisen jälkeen tilanne muuttui hieman omalta osaltani. Oli hirvikokeet ja niiden jälkeen valtava näyttämisen halu. Tähän aikavälille sattuu myös ensimmäinen kaatoni, joka oli tappisarvi. Kaadoista huolimatta metsään lähdin sillä asenteella, että saalista on saatava ja mieluiten minun kaatamana. Pettymys oli kova, kun näin ei tapahtunutkaan. Tästä syystä metsästyspäiviäkin jäi silloin tällöin välistä.

Nykyään en pidä saalista tärkeimpänä asiana hirvenpyynnissä. Saalis vain kruunaa sen kaiken, ei väliä kuka kaataa. Hyvällä porukalla nuotiotauko keskellä Suomen luontoa, niin ei siitä paljon paremmaksi voi pistää.

(5)Olen 43 vuotias mies ja aktiivinen hirvenmetsästäjä, esim. Lomat olen suunnitellut aina metsästyskauden mukaan.

3.4.4 Läntinen alue

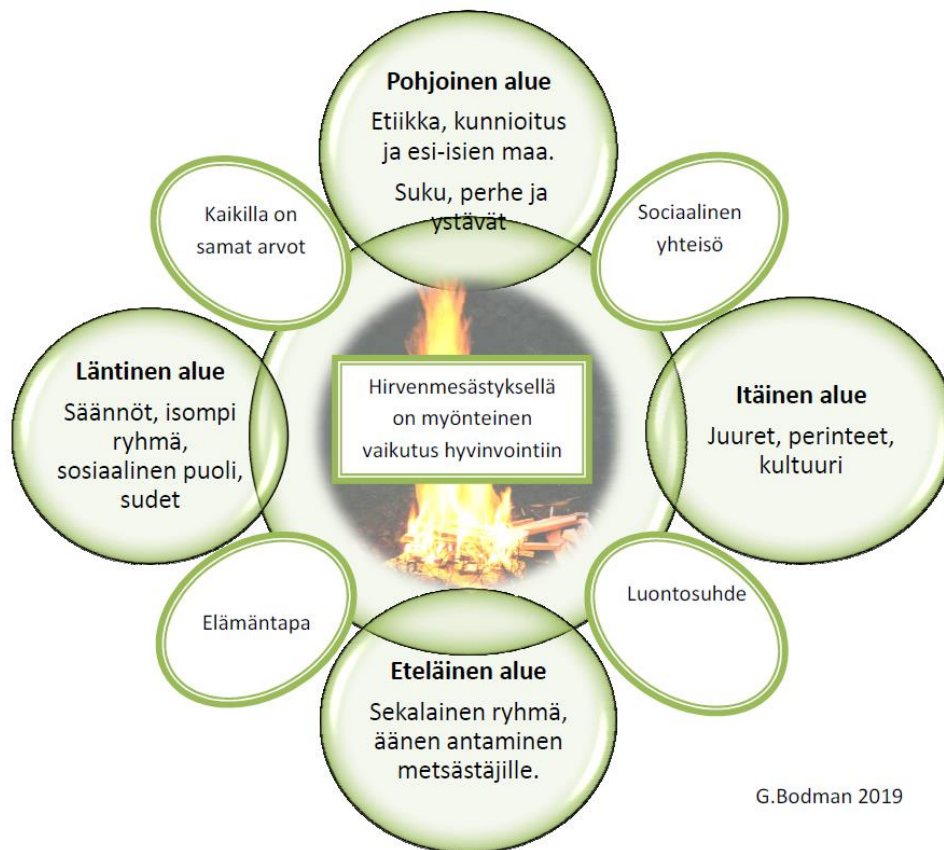
Seitsemäs lainaus on läntisen alueen metsästäjältä.

(6)*Metsästys ja varsinkin hirvenmetsästys merkitsee minulle erittäin paljon, olen pienestä pojasta asti kulkenut isäni kanssa jahdissa, varmastikaan pikku poikana minusta ei juuri ollut hyötyä, mutta silti isäni ja isäni jahtikaverit ovat jaksaneet siellä minua kuskata. Nyt alkava jahtikausi on minulle 12. aseensa kanssa, aloittaessani aseensa kanssa olin 15 vuotta vanha, koko porukka on minusta huolta pitänyt monet vuodet ja nykyään olen jahti ryhmämme ryhmänjohtaja. Näihin vuosiin mahtuu paljon tiukkoja tilanteita ja varsinkin naurua nuotion äärellä. Mahtavaa homma. Toivonkin, että omat poikani seuraavat jalanjälkiäni tämän hienon harrastuksen parissa, kun heille tulee ikää enemmän”*

3.5 Yhteenveto

Tutkimusmateriaalin ydin on, että hirvenmetsästys vaikuttaa myönteisesti metsästäjien hyvinvointiin (katso Kuvio 2). Leirinuotion merkitys metsästäjien hyvinvoinnille on keskeinen. Metsästäjät, että kaikki ovat sosiaalisessa yhteisössä leirinuotion äärellä samanarvoisia. Metsästys on elämäntapa, joka vaikuttaa metsästäjien hyvinvointiin, ja samalla luontosuhteen antama vastapaino arjelle.

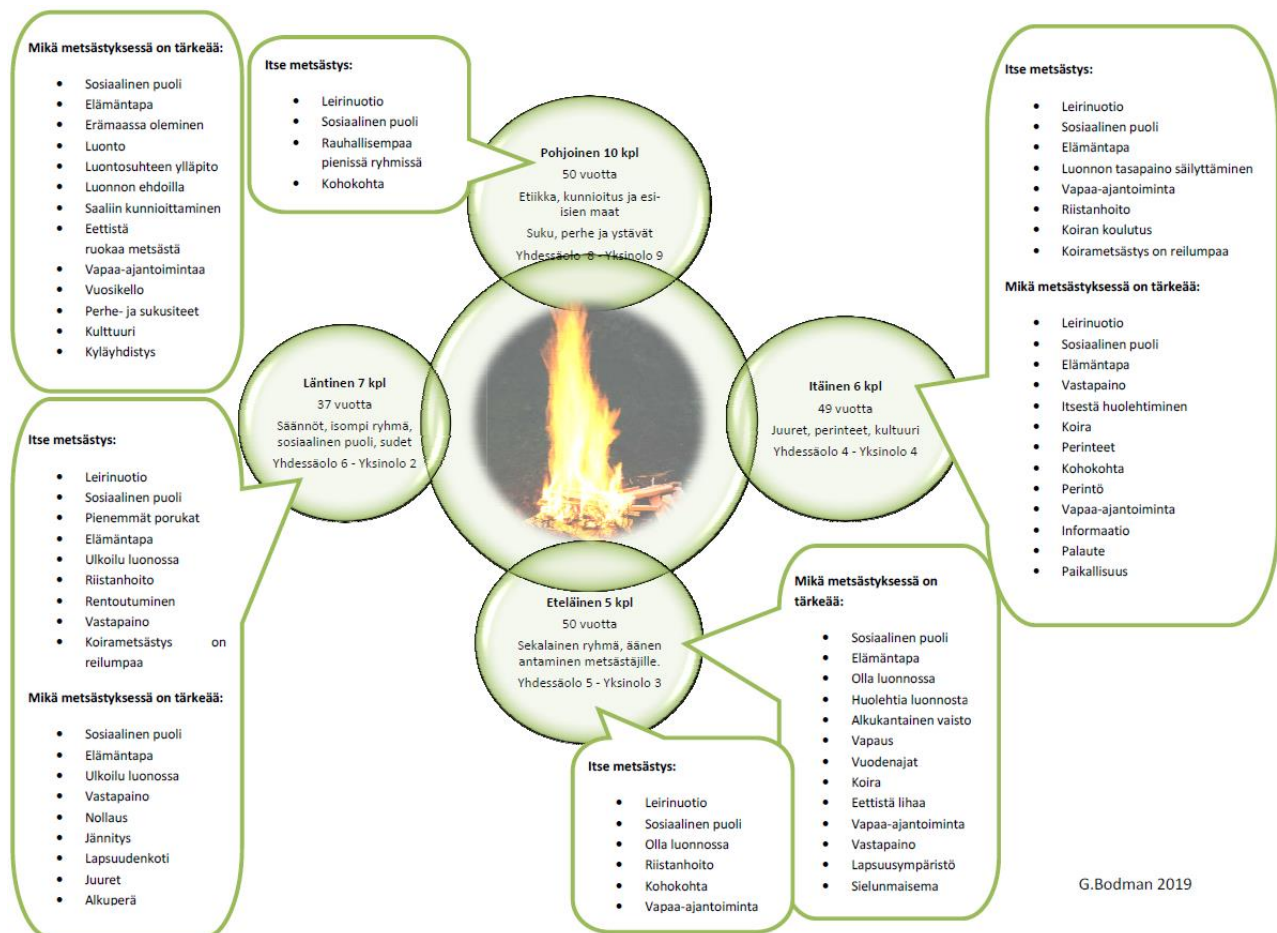
Materiaali neljältä alueelta voidaan tiivistää niin, että eteläisellä alueella on sekalainen joukko metsästäjiä, jotka haluavat äänensä kuuluviin. Itäisellä alueella mainittiin usein metsästykseseen liittyvä juurien, perinteiden ja kulttuurin merkitys. Pohjoisella alueella metsästyksesseurueet koostuivat lähinnä suvusta, perheestä ja ystävistä, ja eettisyys ja kunnioitus esi-isien mailla metsästämiseen korostuivat. Läntisellä alueella metsästyksesseurueet muodostuivat suuremmista porukoista, joilla oli enemmän sääntöjä, kun taas sosiaalisen yhteisön merkitys on suuri ja susien ilmestyminen verottaa hyvinvointia.

Kuvio 2. Tutkimusmateriaalin ydin

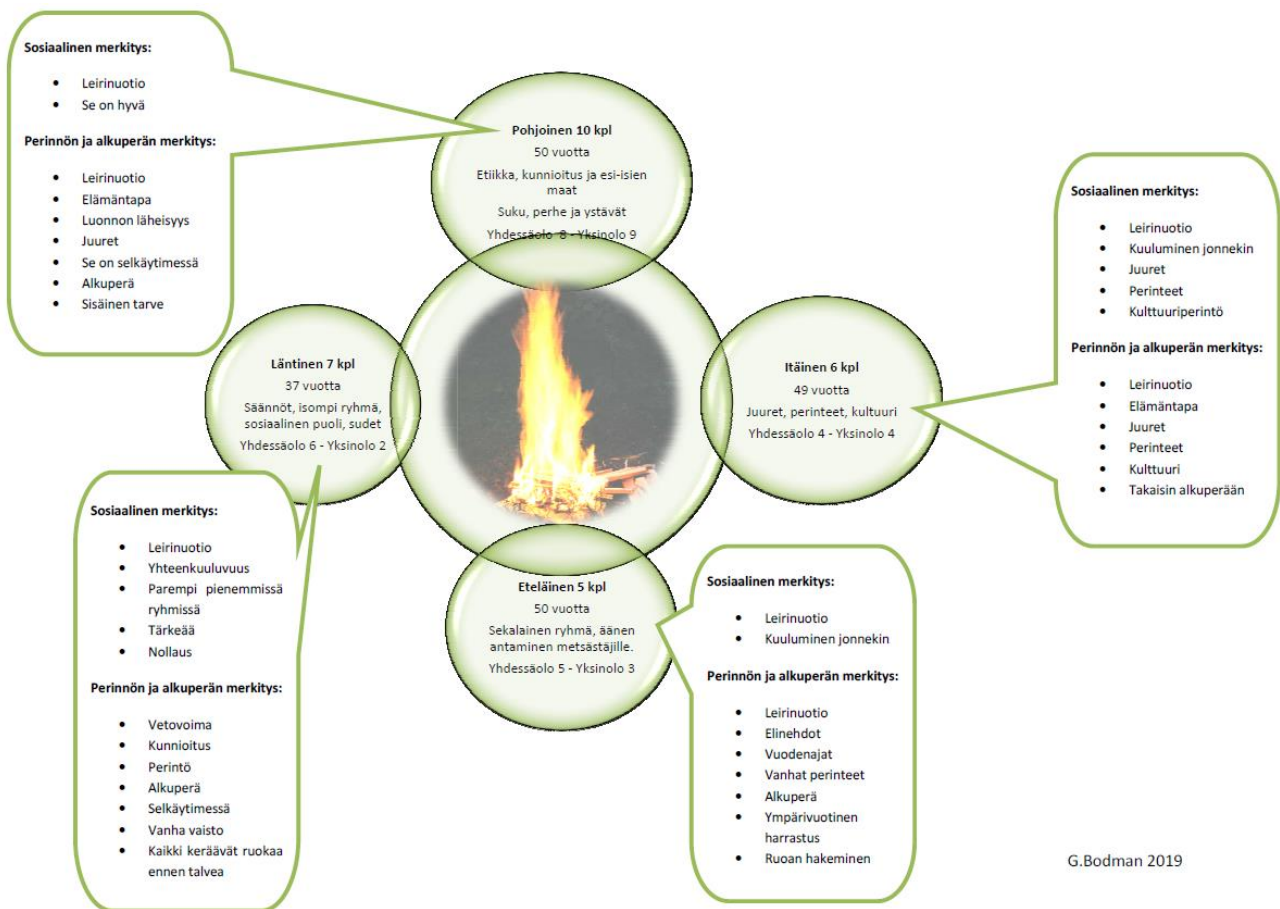
Tutkimukseen osallistuneiden keski-ikä oli sama eteläisellä, itäisellä ja pohjoisella alueella, kun taas läntisellä alueella se oli alempi (katso Kuvio 3). Keskusteluissa kävi ilmi sekä sosiaalisen yhteisön että yksinolon merkitys metsästäessä. Itäisellä alueella metsästäjät pitivät sosiaalista puolta ja yksinoloa yhtä tärkeinä. Pohjoisessa kallistuttiin enemmän yksinoloon ja eteläisellä taas sosiaaliseen puoleen, kun taas läntisellä alueella sosiaalinen yhteisö oli selkeästi tärkeämpi. Lääntisellä alueella sosiaalinen yhdessäolo on yksinoloa tärkeämpää.

Metsästyksen itsensä merkitys on sama kaikilla alueilla, kun taas se, mikä on tärkeintä metsästyksessä, vaihtelee osittain. Eteläisellä alueella mainitaan metsästämissä vapaus ja alkukantainen vaisto. Itäisellä alueella korostettiin informaation, palautteen ja paikallisuuden tärkeyttä. Pohjoisella alueella keskusteltiin luonnon ehdoilla metsästämisestä, metsästykskulttuurista ja siitä, että metsästyks voi olla ainoaa toimintaa kylissä. Lääntisellä alueella mainittiin nollaamisen merkitys metsästyksen yhteydessä ja se, että alkuperä on tärkeä. Useimmat läntisen alueen metsästäjät matkustavat lapsuuden maisemiin ollakseen mukana hirvenmetsästyksessä.

Kuvio 3. Itse metsästyksen merkitys ja mikä on tärkeää metsästyksessä

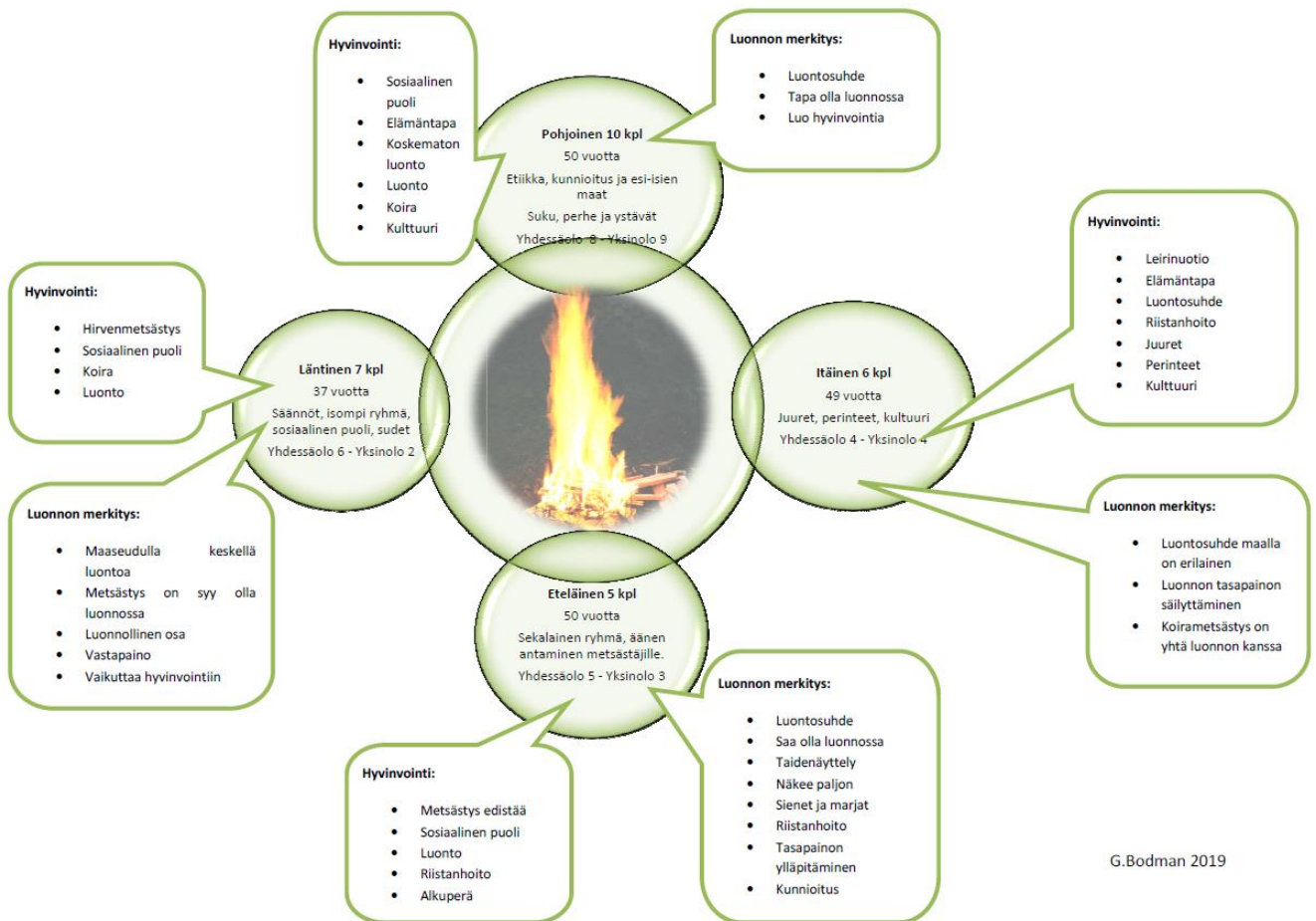
Hirvenmetsästyksen liittyvää sosiaalista yhteisöä arvostetaan kaikilla alueilla, mutta painotus on jonkin verran suurempi eteläisellä ja läntisellä alueella (katso Kuvio 4). Tunne siitä, että kuuluu jonnekin, luo metsästäjille hyvinvointia. Metsästyksen merkitys on perintöä metsästäjien alkuperästä. Eteläisellä alueella puhutaan, että on vanha perinne hakea ruokaa metsästä. Itäisellä alueella mainitaan tapa elää alkuperän, juurten, perinteiden ja kulttuurin kanssa. Pohjoisessa metsästyksen on luonnonläheinen elämäntapa, joka on selkäytimessä. Läntiselläkin alueella mainitaan, että metsästyksen on selkäytimessä ja että on vanha vaisto hakea ruokaa metsässä, kuten myös mainitaan eteläisellä alueella.

G.Bodman 2019

Kuvio 4. Sosiaalinen merkitys sekä perinnön ja alkuperän merkitys

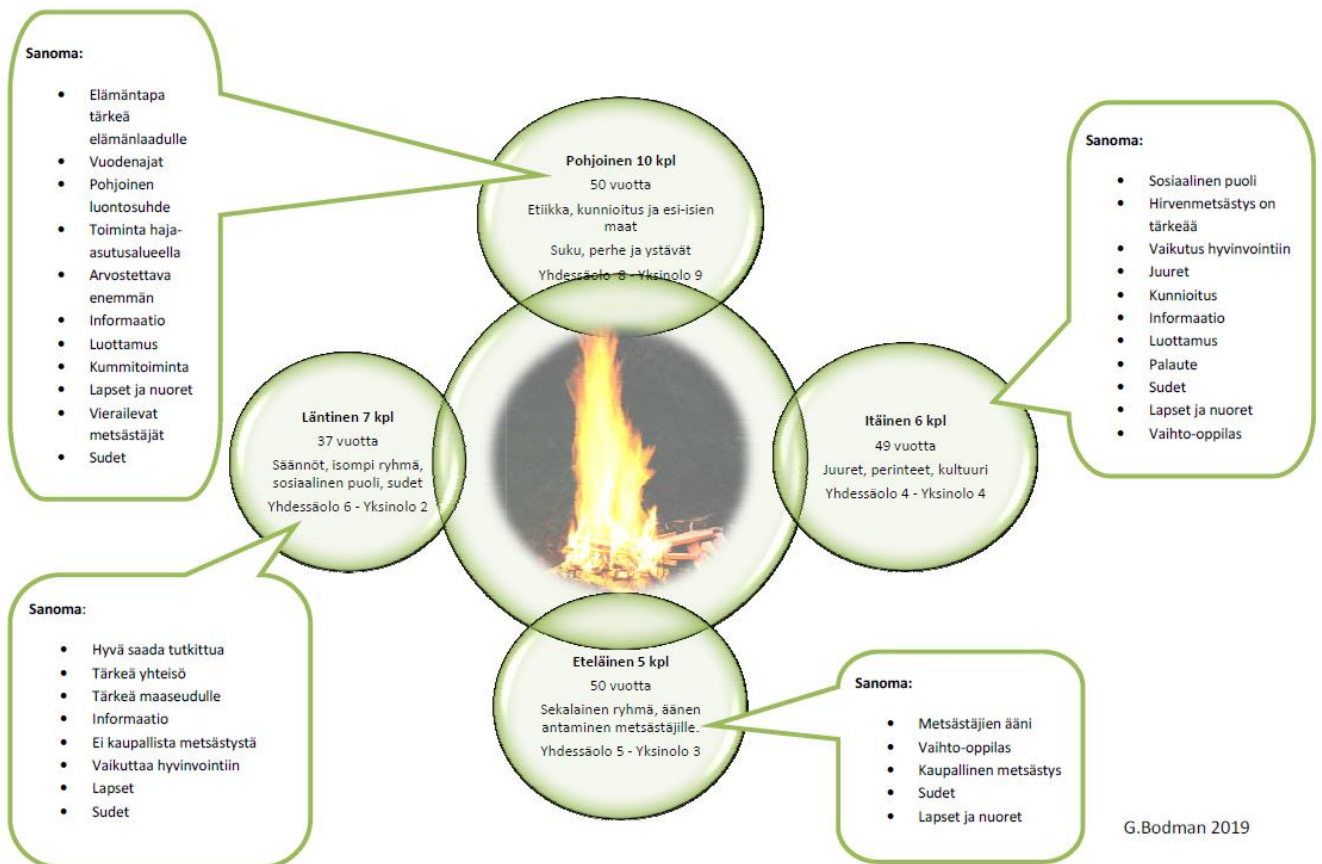
Haastattelujen ydin on, että hirvenmetsästys vaikuttaa metsästäjien hyvinvointiin. Metsästäjien hyvinvointiin vaikuttavat tekijät ovat metsästys, sosiaalinen yhteisö, yhteistyö koiran kanssa ja luonnossa oleminen (katso Kuvio 5). Näiden tekijöiden lisäksi alkuperä vaikuttaa hyvinvointiin eteläisellä alueella, juuret, perinteet ja kulttuuri itäisellä alueella ja kulttuuri sekä koskematon luonto myös pohjoisella alueella. Luontosuhteella on suuri merkitys metsästäjien hyvinvoinnille. Metsästystä käytetään syynä mennä luontoon.

G.Bodman 2019

Kuvio 5. Hyvinvointi ja luonnon merkitys

Alueiden sanoma on, että etelässä metsästäjät toivovat saavansa äänensä paremmin kuuluviin (katso Kuvio 6). Itäisellä alueella peräänkuulutetaan informaatiota, palautetta ja luottamusta. Pohjoisessa metsästys on tärkeää toimintaa haja-asutusalueella ja sitä pitäisi arvostaa enemmän samoin kuin paikallista väestöä. Läntiseltä alueelta kerrotaan, että hirvenmetsästys on tärkeää sosiaalista toimintaa, johon susien leviäminen läntiselle alueelle vaikuttaa.

Kuvio 6. Sanoma

4. PÄÄTELMÄT

Hankkeen tavoitteena oli saada näkyviin, mitä hirvenmetsästys merkitsee metsästäjille ja mikä sen merkitys sosiaaliselle hyvinvoinnille on. Haastattelujen ydin osoittautui olevan, että hirvenmetsästyksellä on myönteinen vaikutus metsästäjien hyvinvoinnille, eli metsästys on terveyttä edistävää. Enimmäkseen kaikkea metsästykseseen liittyvää harjoitetaan luonnossa. Joitakin metsästyskokouksia ehkä pidetään kokoustiloissa, mutta muuten metsästäjät ovat luonnonympäristössä. Luonto vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin (Ulrich, 1981; Wilson, 1984; Kaplan & Kaplan, 1989; van den Berg, Joye & de Vries, 2013; Korpela & Staats, 2014; von Lindern, Lyneus, & Hartig, 2017). Luonnossa harjoitettavalla toiminnalla on osoitettu olevan myönteinen vaikutus hyvinvointiin. Metsästys on yksi näistä toiminnoista, kuten tämä tutkimus osoittaa. Metsästys on terveystekijä (Antonovsky, 1987). Myös sosiaalinen puoli (Swan, Bouwman, Hinddink, Aarts & Koelen, 2016; Mittelmark & Bauer, 2017; Sloopjes, Keuzenkamp & Saharso, 2017; McMahan, 2018) ja perintö (Jack, 2010; de Jong, Albin, Skärbäck, Grahn & Björk, 2012; Yeo & Heshmati, 2014) ovat kaksi terveystekijää, jotka edistävät metsästäjien hyvinvointia tässä tutkimuksessa.

Merkittävä osa hirvenmetsästys on se, että metsästäjät tuntevat yhteenkuuluvuutta ja että yhteisö muodostuu muista, joilla on sama harrastus. Hirvenmetsästysporukkaan liittyminen vanhemmalla iällä viittaa siihen, että sosiaalisesta puolesta tulee tärkeämpi iän myötä. Yhdessäolo on tärkeämpää kuin itse metsästys tai saalis. Kaikilla alueilla arvostetaan sosiaalista yhteisöä, mutta se painottuu hiukan voimakkaammin eteläisellä ja läntisellä alueella. Sen voi tulkita niin, että hirvenmetsästyksen sosiaalisen puolen suurempi merkitys juuri näillä alueilla voi johtua siitä, että eteläisellä ja läntisellä alueella ihmiset ovat muuttaneet enemmän eikä heillä ole juuria ja sukua samalla paikkakunnalla samalla tavalla kuin itäisellä ja pohjoisella alueella.

Metsästys on osoittautunut olevan herkkä aihe keskusteluissa metsästäjien kanssa. Mahdollinen syy tähän voi olla se, mikä ilmenee tutkimusmateriaalista, että juurilla, perinnöllä, alkuperällä ja kulttuurilla on merkittävä vaikutus metsästäjien hyvinvointiin. Metsästäjät haluavat vaalia esi-isänsä maita, ja sitä, että ruokaa on tulevaisuudessakin elannoksi. Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan tulkita niin, että mitä koillisemmaksi mennään, sitä enemmän metsästys on juurtunut alkuperäisperinteisiin ja on enemmän elämäntapa. Mitä pitemmälle lounaaseen mennään, sitä enemmän metsästys on vapaa-ajantoimintaa, jolla on ikiaikaiset juuret.

Alnarpin menetelmän (Welén-Andersson & Bengtsson, 2010) mukaan hirvenmetsästyksestä voi käyttää vertauskuvia hyvinvoinnin siemenen kylvämisestä, sen kastelemisesta ja sadon korjaamisesta. Tämä ketju voidaan liittää riistanhoidon ketjuun. Metsästäjät pitävät huolta riistasta mutta samalla myös itsestään. Ehkä se on tiedostamaton teko. Mukaan otettu sanoma viittaa siihen, että metsästäjät haluavat mahdollisuuden siirtää hirvenmetsästyskulttuuria edelleen jälkeläisilleen. Hirvenmetsästyksellä on tärkeä rooli metsästäjien hyvinvoinnille, sillä on sosiaalinen rooli ja se on ihmisen alkuperän vaalimista ja se voi olla ainoa vapaa-ajantoiminta monilla paikkakunnilla. Voidaan tulkita niin, että metsästäjät toivovat siksi, että heidän äänensä kuuluu ja heidän työtään kunnioitetaan. Tarvitaan lisää alhaalta ylöspäin suuntautuvaa luottamusta.

(Nordberg, 2015). Lisää informaatiota ja viestintää tarvitaan metsästäjien ja viranomaisten välillä kehittämään sitä luottamusta, joka vaikuttaa puuttuvan metsästäjien kanssa käytyjen keskustelujen perusteella.

Ehdotus tulevaksi tutkimukseksi on, että tästä raportista tehdään kvantitatiivinen tutkimus, joka lähetetään kaikille metsästäjille Suomessa. Kiinnostusta tähän tutkimukseen osallistumiseen on paljon, mikä on tulkittava niin, että aihe kiinnostaa metsästäjiä. Kiinnostus voi osaltaan johtua lahjakortista, joka luvattiin kaikille osallistuneille. Toinen mahdollinen projekti voisi olla ”Päivä metsästäjien kanssa”. Silloin ne, jotka eivät metsästä, voisivat tutustua metsästysoimintaan niin, että informaatiota saataisiin lisättyä muilla alueilla. ”Vaihto-oppilas”-projekti on myös ehdotus, jolla voidaan lisätä informaatiota ja tietoa, kun metsästäjät eri alueilta ovat mukana metsästäjänä muilla alueilla.

LÄHDELUETTELO

- Antonovsky, A. (1987). *Hälsans mysterium*. Stockholm: Natur och Kultur.
- de Jong, K., Albin, M., Skärbäck, E., Grahn, P., & Björk, J. (2012). Perceived green qualities were associated with neighborhood satisfaction, physical activity, and general health: Results from a cross-sectional study in suburban and rural Scania, southern Sweden. *Health & Place, 18*, 1374-1380.
- Jack, G. (2010). Place Matters: The Significance of Place Attachments for Children's Well-Being. *British Journal of Social Work, 40*, 755-771
- Kaplan, R., & Kaplan, S. (1989). *The experience of nature: A psychological perspective*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Korpela, K., & Staats, H. (2014). The Restorative Qualities of Being Alone with Nature. In Ed. R. J. Coplan and J. C. Bowker. *The Handbook of Solitude: Psychological Perspectives on Social Isolation, Social Withdrawal, and Being Alone*. John Wiley & Sons, Inc. 351-367.
- McMahan, E. A. (2018). Happiness comes Naturally: Engagement with Nature as a Route to Positive Subjective Well-Being. In E. Diener, S. Oishi & L. Tay (Eds.) *Handbook of well-being*. Salt Lake City, UT: DEF Publishers.
- Mittelmark, M. B., & Bauer, J. M., (2017). The Meaning of Salutogenesis. In M. B. Mittelmark, S. Sagy, M. Eriksson, G. F. Bauer, J. M. Pelikan, B. Lindström & G. A. Espnes (Eds.) *The Handbook of Salutogenesis*(pp.7-14). Springer
- Nordberg, K. (2015). *Reinventing the Third Way. Towards New Forms of Economic and Democratic Conduct*. Åbo Akademi University.
- Riista (2019). <https://riista.fi/sv/jakt/>. Retrieved 20.4.2019
- Slootjes, J., Keuzenkamp, S., & Saharso, S. (2017). The mechanisms behind the formation of a strong Sense of Coherence (SOC): The role of migration and integration. *Scandinavian Journal of Psychology, 58*, 571-580.
- Statistikcentralen (2019). https://www.stat.fi/til/vamuu/index_sv.html. Retrieved 20.4.2019
- Swan, E., Bouwman, L., Hinddink, G. J., Aarts, N., & Koelen, M. (2016). Individual, social-environmental, and physical-environmental factors that underlie sense of coherence in Dutch adults. *Global Health Promotion 1757-9759, 25*, 33-42.
- Ulrich, R. S. (1983). Aesthetic and affective response to natural environment. In I. Altman & J. F. Wohlwill (Eds.), *Behavior and the natural environment* (pp. 85-125). New York: Plenum Press.
- Ulrich, R. S. (1981). Natural versus urban scenes: some psychophysiological effects. *Environment and Behavior, 13*, 523-556.
- van den Berg, A. E., Joye, Y., & de Vries, S. (2013). Health benefits of nature. In L. Steg, A. E. Van Den Berg and J. I. M. De Groot (Eds.) *Environmental Psychology. An Introduction*. (pp. 57-66). John Wiley & Sons Ltd: West Sussex, UK.
- Von Lindern, E., Lymeus, F., & Hartig, T. (2017). The Restorative Environment: A Complementary Concept for Salutogenesis Studies. In M. B. Mittelmark, S. Sagy, M. Eriksson, G. F. Bauer, J. M. Pelikan, B. Lindström & G. A. Espnes (Eds.) *The Handbook of Salutogenesis* (pp.181-195). Springer

- Welén-Andersson, L., & Bengtsson, I-L. (2010). Vägen vidare går genom trädgården. I P. Grahn & Å. Ottosson. *Alnarpmetoden. Trädgårdsterapi*, (13-27). Bokförlaget Bonnier Existens.
- Wilson, E. O. (1984). *Biophilia*. Cambridge: Harvard University Press.
- Yeo, M., & Heshmati, A. (2014). Healthy Residential Environments for the Elderly. *Journal of Housing for the Elderly*, 28, 1-20.